

ÅSNES KOMMUNE

Utredning av barnehagestrukturen i Åsnes kommune

2024

Utarbeidet av arbeidsgruppa for barnehageutredningen

1. Bakgrunn	6
1.1 Politisk vedtak	6
1.2 Arbeidsgruppe og mandat	8
2. Lovregulerte forutsetninger	10
2.1 Barnehagens formål	10
2.2 Rett til barnehageplass og kommunens plikt til å tilby plass	10
2.3 Bemanning	10
2.4 Leke- og oppholdsareal	11
2.5 Lov om folkehelsearbeid	11
2.6 Andre forhold ved bygning, drift og uteområde	11
3. Nasjonale forventninger og lokalt planverk	12
3.1 Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging	12
3.2 Kommuneplanens samfunnsdel	12
3.3 Kommuneplanens arealdel	13
3.4 Oppvekstreformen, tidlig innsats og folkehelseprofil	13
3.5 Føringer og behov	15
4. Kvalitet i barnehagen	16
4.1 Organisering av barnehager, og organiseringens betydning for kvalitet	17
4.2 Kjennetegn på barnehager med god kvalitet	18
4.3 Datagrunnlag i vår region	20
4.4 Kvalitet i Åsnes-barnehagene	20
4.5 Hva legger barnehageansatte i Åsnes i begrepet kvalitet?	21
4.6 Barn skal medvirke	22
4.7 SWOT- analyse, barnehage	22
5. Barnehagene i Åsnes i dag	23
5.1 Status og tilstand kommunale barnehagebygg	25
5.1.1 Bashammeren barnehage	25
5.1.1.1 Bemanning og kapasitet	25
5.1.1.2 Sammendrag tilstandsrapport, funn og økonomi	25
5.1.2 Sønsterud barnehage	27

5.1.2.1 Bemanning og kapasitet	27
5.1.2.2 Sammendrag tilstandsrapport, funn og økonomi	28
5.1.3 Myrsnipa barnehage	29
5.1.3.1 Bemanning og kapasitet	29
5.1.3.2 Sammendrag tilstandsrapport, funn og økonomi	29
5.1.4 Jara barnehage	31
5.1.4.1 Bemanning og kapasitet	31
5.1.4.2 Bygningsmasse og uteområde.	31
6. Reguleringsmessige forhold ved barnehagene	32
6.1 Jara barnehage	32
6.2 Sønsterud barnehage	32
6.3 Myrsnipa barnehage	33
6.4 Bashammeren barnehage	33
7. Status, utviklingstrekk og framtidige behov	34
7.1 Befolkningsutvikling	34
7.1.1 Nå-situasjonen	34
7.1.2 Forventet befolkningsutvikling	34
7.2. Antall barn i barnehage	35
7.2.1 Nå-situasjonen	35
7.2.2 Forventet utvikling	36
7.3 Hvor søkes det barnehageplass?	36
7.4 Nå-situasjon: Driftsutgifter til bemanning og utstyr	37
7.5 Bosettingsmønster og boligutvikling	37
7.5.1 Nå-situasjon: bosettingsmønster og demografi	38
7.5.2 Boligutvikling framover	39
7.6 Arbeidsplasser og pendlermønster	39
7.6.1 Nå-situasjon: Arbeidsplasser og pendlermønster	39
7.6.2 Forventet utvikling, arbeidsplasser	41
7.7 Innspill fra foresatte om avgjørende faktorer for valg av barnehage	41
7.8 Private barnehager	42
8. Ulike alternativer for organisering av kommunale barnehager	43

8.1 Alternativ 0 HRP: Sønsterud, Myrsnipa og Bashammeren barnehage opprettholdes	44
8.1.1 Alternativ 0a. Kun akutte tiltak i Sønsterud, Myrsnipa og Bashammeren	44
8.1.2 Alternativ 0b. Oppgradere Sønsterud, Myrsnipa og Bashammeren til dagens standard	45
8.2 Alternativ 1 HRP: Bashammeren og Myrsnipa m/tilbygg.	46
8.3 Alternativ 2 HRP: En ny kommunal barnehage	47
8.4 Alternativ 3 HRP: Slå sammen Myrsnipa, Bashammeren og Jara til en barnehage, og beholde Sønsterud	48
8.5 Alternativ 0 Multiconsult: Rehabilitering eksisterende bygg	50
8.6. Alternativ 1 Multiconsult: Jara som stor kommunal barnehage med 5 avdelinger (med evt. SFO- ordning), legge ned Sønsterud barnehage og enten Bashammeren eller Myrsnipa	51
8.6.1 Alternativ 1a: Jara som stor kommunal barnehage med 5 avdelinger, beholde Myrsnipa. Legge ned Sønsterud barnehage og Bashammeren.	51
8.6.2 Alternativ 1b: Jara som stor kommunal barnehage med 5 avdelinger, beholde Bashammeren. Legge ned Sønsterud barnehage og Myrsnipa	52
8.7 Alternativ 2 Multiconsult: Sønsterud skole som storbarnehage med 5 avdelinger, legge ned Jara, Sønsterud barnehage og enten Myrsnipa eller Bashammeren	53
8.7.1 Alternativ 2a: Sønsterud skole som storbarnehage med 5 avdelinger, beholde Bashammeren. Legge ned Jara, Sønsterud barnehage og Myrsnipa	54
8.7.2 Alternativ 2b: Sønsterud skole som storbarnehage med 5 avdelinger, beholde Myrsnipa. Legge ned Jara, Sønsterud barnehage og Bashammeren	55
8.8 Alternativ 3 Multiconsult: Flytte Bashammeren til Jara, legge ned Bashammeren, Myrsnipa og Sønsterud barnehage, opprette barnehage på Østsiden med 5 avdelinger (Hvor Åsnes opplæringssenter er i dag), flytte opplæringssenteret til Myrsnipa	56
8.9 Økonomisk sammenstilling og vurdering av alternativene	57
8.10 Pedagogiske og praktiske vurderinger av alternativene fra HRP	58
8.11 Personalbehov ved ulike alternativene med lønnsutgifter	58
8.12 Arbeidsgruppas vurderinger	59
9. Sluttord	61
Kilder	62

Vedlegg

Vedlegg 1: Tilstandsrapport Bashammeren barnehage m/vedlegg

Vedlegg 2: Tilstandsrapport Myrsnipa barnehage m/vedlegg

Vedlegg 3: Tilstandsrapport Sønsterud barnehage m/vedlegg

Vedlegg 4: Tilbakemeldinger fra ansatte

Vedlegg 5: Tilbakemeldinger fra foresatte

Vedlegg 6: Konsekvensutredning «Barnehagestruktur Åsnes kommune» fra HRP

Vedlegg 7: Rapport Jara skole og barnehage fra Multiconsult

Vedlegg 8: Rapport Åsnes opplæringscenter/ Østsiden skole fra Multiconsult

Vedlegg 9: Rapport Sønsterud skole fra Multiconsult

Vedlegg 10: Konsekvensutredning fra Multiconsult

Vedlegg 11: Fotoserie Jara skole

Vedlegg 12: Fotoserie Åsnes opplæringscenter

Vedlegg 13: Fotoserie Sønsterud skole

1. Bakgrunn

Gjennomgang av barnehagestruktur i Åsnes kommune er et av flere tiltak for å nå en bærekraftig økonomi i kommunen. Åsnes kommune må gi forutsigbare og bærekraftige tjenester til kommunens innbyggere. I 2020 gjennomførte Telemarksforskning en analyse av omstillingsbehovet i Åsnes kommune som et ledd i å være en bærekraftig kommune i fremtiden, med en sunn kommuneøkonomi. I tillegg ble det i 2020 gjennomført en stor utredning om fremtidens barnehage og skole i Åsnes kommune. Den politiske prosessen i 2021 fokuserte hovedsakelig på skole, og i etterkant ble det fremmet forslag om å se på barnehagestrukturen på nytt. Seneste vedtak hvor barnehagestruktur er nevnt ble fremmet i kommunestyret 18.12.2023 i *Handlingsprogram og Økonomiplan 2024-2027*, og gjennom verbalforslag fra posisjonen. I tillegg til vedtak gjort 27.05.2024, vedrørende utredning av tre alternativ.

Denne nye gjennomgangen må ta sikte på en struktur som møter det fremtidige behovet for en effektiv og kvalitativ barnehage som møter innbyggernes behov for plasser og nærhet til tilbudet.

Kommunal barnehagestruktur omfatter barnehager som eies av Åsnes kommune, og ikke private barnehager.

1.1 Politisk vedtak

I *Handlingsprogram og Økonomiplan 2024-2027* står følgende:

Tiltak - barnehagestruktur

Åsnes kommune har ca. 240 barn som benytter seg av barnehage tilbud i form av privat eller kommunal plass. Fordelingen mellom de private og de kommunale er ca. 50/50 med en liten overvekt i de private barnehagene for barnehageåret 23/24. De kommunale barnehagene er til dels små enheter, og drives på bakgrunn av dette urasjonelt både driftsmessig og økonomiske. Det oppleves lite fleksibilitet og veldig sårbart. Flere av byggene hvor kommunen drifter sine barnehager har også behov for betydelig oppgradering. I utredningen som ble gjort i forhold til ny struktur druknet arbeidet rundt fremtidens barnehager i skoledebatten. Det er foretatt en ny gjennomgang og lagt frem et forslag om endring av barnehagestruktur høsten 2023. Utgangspunktet er så robuste enheter at man kan drifte både faglig og økonomisk effektivt og godt, og kunne ha fleksibilitet i tilbudet til innbyggerne. Investeringskostnad må påregnes for så å kunne ta ut effekter driftsmessig. Ny barnehagestruktur må være på plass innen 2025. Tiltaket forventes å gi en årlig effekt på 2 mill i form av lønnskostnader både for bygnings- og barnehagedrift. På sikt medfører også tiltaket reduksjon til private barnehager med ca. 1,3 mill.

Det ble også vedtatt å sette av 1 million for 2024, og 14 millioner hvert år de to neste årene til dette formålet.

I kommunestyret 18.12.2023 fremmet Rødt, Frp, og Sp og Åsnes Bygdeliste v/ Tommy Hansen Kornstad følgende forslag:

Verbalforslag - skole- og barnehagestruktur.

Følgende tekst skal være med i budsjettvedtaket:

Skole- og barnehagestruktur tas opp til vurdering i løpet av våren 2024.

- vedtatt 12 mot 11 stemmer der ordfører Einar Toverud, Sp, repr. Ingrid Folkvord Mehl, Sp, repr. Einar Borg, Sp, repr. Roger Bekkemoen, Sp, varaordfører Per Roar Bredvold, Frp, repr. Ida Marie Bredvold, Frp, repr. John Holen, Frp, repr. Kenneth Olsen Korntorp, Frp, repr. Jan Erik Peistorpet, Frp, repr. Marius Rostad Skymoen, Åsnes Bygdeliste, repr. Tommy Hansen Kornstad, Åsnes Bygdeliste og repr. Jannice Birkeland, Rødt stemte for forslaget

I tillegg ble det også gjort et vedtak 19.04.2021 som nevnt innledningsvis, med arkivsaksnummer 040/21, som sier noe om barnehagestruktur.

BARNEHAGER

- *Arbeiderpartiet mener det er viktig at barnehagetilbudet i grendene opprettholdes.*
 - *Forslaget ble enstemmig vedtatt*
- *Ved at Jara nedlegges, må Mosogn barnehage gis mulighet til flere plasser.*
 - *Forslaget ble enstemmig vedtatt*
- *Sønsterud barnehage opprettholdes.*
 - *Forslaget ble vedtatt med 13 mot 10 stemmer der ordfører Kari Heggelund, Sp, repr. Jon Arne Borg Engø, Sp, repr. Ørjan Bue, Sp, repr. Ellinor Bjerke, Sp, repr. Simon Andersson Støa, Sp, repr. Anders Bjerke, Sp, repr. Kristian Botten Pedersen, V, repr. Luisa Arango, V, repr. Tonje J. Lillemo, H og varaordfører Rune Sørli, UA stemte imot forslaget.*
- *Arbeiderpartiet foreslår at nåværende Flisa barneskole vurderes til barnehage i stedet for å bygge/rehabiliterer Myrsnipa og Bashammeren barnehage.*
 - *Forslaget ble vedtatt med 21 mot 2 stemmer der repr. Per Roar Bredvold, Frp og repr. Ida Marie Bredvold, Frp stemte imot forslaget.*

I Premissdokument- kommune 4.0 for ny skole står følgende:

Prosjektteamets analyser viser at det ikke er tilstrekkelige formålstjenlige arealer til både å romme barnehage og ny skole. Eksisterende skolebygg har ingen god driftsmessig løsning, hverken når det gjelder arealutnyttelse eller rominndeling. En endring av bruk tilpasset barnehage krever også en oppgradering iht TEK som erfaringsmessig krever betydelige kostander.

Dette betyr at Flisa skole ikke kan benyttes til en eventuell ny barnehage.

I tillegg ble det gjort vedtak i kommunestyret 27.05.2024 vedrørende barnehageutredningen, som sier følgende:

- *Utrede en kommunal barnehage*
 - Forkastet 18 mot 5 stemmer der repr. Marit Rudshagen, Samlingslista, Per Erik Engen, Samlingslista, Kari Heggelund, Samlingslista, Tonje Jakobsen Lillemo, H og Erlend Andre Hansen, H stemte for forslaget.

Posisjonen fremmet:

- *Alternativ 1. Jara som stor kommunal barnehage med 5 avdelinger (med evt. SFO ordning), legge ned Sønsterud barnehage og enten Bashammeren eller Myrsnipa.*
 - Vedtatt med 12 mot 11 stemmer der posisjonen stemte for forslaget
- *Alternativ 2. Sønsterud skole som storbarnehage med 5 avdelinger, legge ned Jara, Sønsterud barnehage og enten Myrsnipa eller Bashammeren.*
 - Vedtatt med 15 mot 8 stemmer der Samlingslista, Åsnes Bygdeliste og Rødt stemte i mot forslaget
- *Alternativ 3. Flytte Bashammeren til Jara, legge ned Bashammeren, Myrsnipa og Sønsterud barnehage, opprette barnehage på Østsiden med 5 avdelinger (Hvor Åsnes opplæringscenter er i dag), flytte opplæringscenteret til Myrsnipa.*
 - Vedtatt med 12 mot 11 stemmer der posisjonen stemte for forslaget

For å sikre riktig kompetanse til å utrede det siste vedtaket ble det utarbeidet et nytt konkurransegrunnlag, der Multiconsult totalt sett kom best ut og vant anbudet med å utrede disse tre alternativene.

1.2 Arbeidsgruppe og mandat

Kommunedirektøren har delegert ansvaret for å oppdatere utredningen om barnehagestruktur i tråd med de nye vedtakene. Dette som en oppfølging av den opprinnelige *Utredning av fremtidens barnehage og skole* som ble ferdigstilt i september 2020, og politisk behandlet i 2021.

Det ble nedsatt en arbeidsgruppe i sektor oppvekst for å oppdatere tidligere utredning, med dagens utfordringsbilde og tallmateriale. Arbeidsgruppa fikk i oppdrag å utrede hvorvidt kommunens barnehager skal opprettholdes, eller om det skal gjøres endringer i barnehagestrukturen. En forutsetning er at barnehage tilbudet skal være basert på gjeldende lover og regler, samt målsettinger som ligger i gjeldende planverk for Åsnes kommune.

Arbeidsgruppa fikk i oppdrag å utarbeide en oversikt over mulige og anbefalte alternativer for videre barnehagestruktur i kommunen ut ifra kriteriene:

- kapasitetsbehov
- tilgjengelighet
- kvalitet
- økonomi

Administrasjonen så behovet for å få oppdaterte tilstandsvurderinger av byggene med nye tall i januar 2024. I tillegg ble det bestilt en mulighetsstudie som skulle inneholde en faglig utredning, samt anbefaling av hvilke alternativer som var aktuelle for kommunen. Det var HRP som utførte det første oppdraget. Etter vedtak i mai 2024, der man skulle utrede ytterligere tre alternativ, var det Multiconsult som vant anbudet og bistod kommunen i å gjennomføre tilstandsvurderinger ved Jara barnehage og skole, Sønsterud skole og Østsiden skole (opplæringssenteret), samt en konsekvensutredning.

Arbeidsgruppa har hentet innspill fra ulike interessenter underveis, og disse innspillene er innarbeidet i rapporten. I tillegg er det mulig å sende inn innspill i høringsperioden.

Arbeidsgruppa

Rådgiver oppvekst: Anne Flisnes

Enhetsleder barnehage: Eva Karin Christensen

Pedagogisk leder: Hilde Trøhaugen

Sektorleder oppvekst: Lena M. Henriksen

HTV Utdanningsforbundet

HTV Fagforbundet

Hovedverneombud

De kommunale styrerne har vært en del av den utvidede arbeidsgruppen. Disse personene er: Monica Clausen Kleppe og Edith Monja Dahl, i tillegg til Eva Karin Christensen som er en del av den ordinære arbeidsgruppa.

2. Lovregulerte forutsetninger

For bedre å forstå barnehage er det nødvendig å se på lovverket, og hvilke forutsetninger som ligger til grunn. *Lov om barnehager* regulerer blant annet barnehagevirksomheten innen flere områder, slik som formål, rett til barnehageplass, opptak, og en fordeling av oppgaver og ansvar mellom barnehageeier og barnehagemyndighet. Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon, og bidra til å utjevne sosiale forskjeller.

2.1 Barnehagens formål

Lov om barnehager, §1. Formål, sier:

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.»

2.2 Rett til barnehageplass og kommunens plikt til å tilby plass

Lov om barnehager, § 16. Rett til plass i barnehage, sier:

«Barn som fyller ett år senest innen utgangen av august det året det søkes om barnehageplass, har etter søknad rett til å få plass i barnehage fra august i samsvar med denne loven med forskrifter.

Barn som fyller ett år i september, oktober eller november det året det søkes om barnehageplass, har etter søknad rett til å få plass i barnehage innen utgangen av den måneden barnet fyller ett år i samsvar med denne loven med forskrifter.

Barnet har rett til plass i barnehage i den kommunen der det er bosatt.»

Lov om barnehager, § 10. Barnehagemyndighetens ansvar, sier blant annet dette:

«Kommunen har plikt til å tilby plass i barnehage til barn under opplæringspliktig alder som er bosatt i kommunen, jf. § 16. Utbyggingsmønster og driftsformer skal tilpasses lokale forhold og behov.»

2.3 Bemanning

Barnehagelovens kapittel VI setter krav til personalet. Barnehagen må ha en styrer med pedagogisk kompetanse. Fra 01.08.2023 er det gjort endringer i *Forskrift om*

pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager. Det er en presisering på at hver barnehage skal ha en styrer, og at styrer skal ha daglig kontakt med og oppfølging av hver barnehage. Det står også at det unntaksvis kan være et samarbeid om styrerressurs mellom barnehagene.

I grunnbemanning må det være minst en voksen pr tre barn under 3 år, og minst en voksen pr seks barn over 3 år.

I tillegg sier *Forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager* at det skal være minst en pedagog pr syv barn under 3 år, og minst en pedagog pr 14 barn over 3 år. Barn skal regnes for å være over tre år fra og med august det året de fyller tre år. Ett barn til utløser krav om en ny fulltidsstilling som pedagog.

2.4 Leke- og oppholdsareal

I Kunnskapsdepartementets merknader til barnehageloven er det fastsatt veiledende norm for inne- og utearealene: «*Inne: 4 kvadratmeter netto leke- og oppholdsareal for barn over 3 år og om lag en tredjedel mer per barn under 3 år. Ute: Om lag 6 ganger leke – og oppholdsareal inne.*»

Barnehageeiers arealnorm skal framgå av egne vedtekter. Vedtektene for barnehagene i Åsnes kommune sier: *Netto leke- og oppholdsareal for barn under 3 år er 5,3 kvadratmeter og for barn over 3 år er det 4 kvadratmeter.* Dette er i samsvar med veiledende arealnorm.

2.5 Lov om folkehelsearbeid

Lov om folkehelsearbeid, § 4. *Kommunens ansvar for folkehelsearbeid*, sier blant annet dette:

«Kommunen skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, bidra til utjevning av sosiale helseforskjeller og bidra til å beskytte befolkningen mot faktorer som kan ha negativ innvirkning på helsen.

Kommunen skal fremme folkehelse innen de oppgaver og med de virkemidler kommunen er tillagt, herunder ved lokal utvikling og planlegging, forvaltning og tjenesteyting.»

2.6 Andre forhold ved bygning, drift og uteområde

Alle barnehager skal være godkjent etter *Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger*. Formålet med forskriften er å: «*Bidra til at miljøet i barnehager, på skoler, skolefritidsordninger og leksehjelpordninger fremmer barns og elevers helse, trivsel, lek og læring, samt at sykdom, skade og alvorlige hendelser forebygges*». Det er Miljørettet helsevern i Solør som gjennomfører tilsyn etter denne forskriften.

I tillegg er det bestemmelser i andre lovverk som stiller krav til barnehagen, som for eksempel plan- og bygningsloven og arbeidsmiljøloven.

3. Nasjonale forventninger og lokalt planverk

3.1 Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging

Regjeringen vedtok i 2023 *Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023 til 2027*¹. I dokumentet står blant annet:

Barn og unge oppholder seg store deler av dagen i barnehagen eller på skolen. Gode og trygge uteområder er viktig og kan bidra til mer likeverdige oppvekstvilkår. Uteområder fungerer ofte som en ressurs i nærmiljøene etter åpningstid. Lokalisering og areal for barnehager og skoler har stor innvirkning på muligheten til å sikre gode og trygge uteområder, og det er viktig at arealbehov spilles inn tidlig i planprosesser.

Regjeringen har også en forventning om blant annet følgende: *I byer og tettsteder lokaliseres boliger, næringsvirksomhet, arbeidsplasser, handel og tjenestetilbud slik at de bidrar til å styrke stedenes attraktivitet og bygger opp under sentrumsfunksjonene.*

3.2 Kommuneplanens samfunnsdel

Kommunestyret vedtok 27.06.2011 kommuneplanens samfunnsdel. Denne planen sier mye om utfordringene i kommunen, samt mål og strategi. I *Satsingsområde 5: Boligområder, sentrums- og grendeutvikling*, står det blant annet: *De store utfordringene i boligpolitikken er å legge til rette for boligbygging som kan styrke grendene samtidig som det er et økende behov for miljøvennlige og attraktive boligområder på Flisa med variert boligtilbud med kort veg til kulturaktiviteter, handel, offentlige tjenester, kollektivtransport og friluftsliv.*

Under mål i satsningsområde 5 står det bl.a. *Bidra til at boligbygging i grendene utvikles videre med plattform i eksisterende grendestruktur samt ta hensyn til behovet for gode og effektive kommunale tjenester.* I tillegg står det også at det skal legges til rette for videre utvikling av kommunesenteret som vil være vitaliserende for hele kommunen.

Den sier også dette: *«Alle barn i Åsnes har krav på den samme grunnleggende kompetanse. For å innfri dette, må kommunen arbeide målrettet med samhandling mellom barnehagene, skolene og andre faginstanser. Nok kvalifiserte og motiverte ansatte er også en forutsetning for å oppnå dette.*

Sentralt for helsefremmende samfunnsutvikling er fokus på hva som fremmer god helse fremfor årsaker til sykdom. Folkehelsearbeidet skjer i hovedsak

¹ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nasjonale-forventninger-til-regional-og-kommunal-planlegging-20232027/id2985764/?ch=11>

utenfor helsesektoren og krever tverrsektoriell satsning og samskaping mellom offentlige, frivillige og private aktører.»

I Åsnes kommune er folkehelse en prioritet. Folkehelse favner alle områder av dagliglivet, og prioriterte fokusområder som ivaretar avsnittet i samfunnsdelen, er:

- Barn og unge
- Tidlig innsats
- Tverrfaglig samhandling

Det er et pågående arbeid med ny kommuneplan samfunnsdel, som mest trolig blir ferdigstilt i løpet av høsten 2024.

3.3 Kommuneplanens arealdel

Kommuneplanens arealdel 2019-2030 fastsetter framtidig arealbruk for hele kommunen. Planen gjelder fra 23. september 2019. Det er viktig at arealdelen og barnehagestrukturen sees i sammenheng med tanke på bosetting og arealregulering.

I Kommuneplanens arealdel 2019 – 2030, planbeskrivelse i punkt 5.1.1.7 Spesielt om boligbygging står bl.a. dette: *Åsnes kommune opplever i hovedsak ny boligbygging i etablerte sentra i kommunen. Primært ønskes boligbebyggelsen lokalisert til områdene som er avsatt til dette formålet i arealplanen.*

3.4 Oppvekstreformen, tidlig innsats og folkehelseprofil

I folkehelsedokumentet som er utarbeidet for Åsnes kommune 2023 -2027 kommer Åsnes kommune sine folkehelseutfordringer som beskrives nasjonalt, særlig sterkt til uttrykk. Det er blant annet flere unge som ikke fullfører videregående skole og kommer ut i arbeidslivet som aktive samfunnsborgere, sammenlignet med landet ellers. God kvalitet i barnehagen med trygge relasjoner og gode rammer er faktorer som blant annet har betydning for gjennomføringsgraden i videregående skole.

Mange barn vokser opp i familier med begrensede ressurser, lav inntekt og/eller med en forsørger, og en økende andel barn og unge sliter med psykiske helseplager. Den voksne befolkningen har høy forekomst av livsstilsrelaterte sykdommer, og blant barn og unge er det fysiske aktivitetsnivået lavere enn snittet i Norge.

I Åsnes, som i resten av landet, er det store og økende sosiale helseforskjeller blant innbyggerne. Barnehager med god kvalitet har gjennom forskning vist at de kan være sosialt utjevne. Folkehelsesituasjonen i Åsnes skaper utfordringer i nåtid og framtid, men Åsnessamfunnet har også sterke ressurser og mange muligheter.

Folkehelseprofilen for Åsnes kommune synliggjør hvor nødvendig det er å satse på barn, unge og familier, for å motvirke en fortsatt negativ utvikling.

For enkeltmennesker og familier kan tidlig innsats ha stor betydning for resten av livsløpet. For kommunen har innsatsen både en etisk og en samfunnsøkonomisk dimensjon. Etisk sett er det riktigere å gripe inn og hjelpe til tidlig enn å risikere uheldig utvikling. 01.01.2022 trådte også barnevernsreformen, som betraktes som en oppvekstreform, i kraft. Reformens mål er blant annet at kommunen skal styrke arbeidet med tidlig innsats og forebygging, samt at hjelpen skal bli bedre tilpasset barn og familiers behov.

Samfunnsøkonomisk er forskningen entydig på at forebygging og tidlig innsats er bedre enn reparasjon. Langsiktig investering i barns og unges oppvekstmiljø gir positive langtidsvirkninger både i form av folkehelse, livskvalitet, kompetanse og bærekraftig samfunnsutvikling.

I 2019 la regjeringen frem en ny stortingsmelding om tidlig innsats, «*Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO (Meld. St. 6 2019–2020)*». Stortingsmeldingen inneholder en rekke tiltak for å bidra til tidlig innsats fra barnehagen og ut videregående opplæring, der regjeringen ønsker at denne meldingen skal legge til rette for at kompetansen kommer tett på barna. Det er også et mål om å styrke det tverrfaglige samarbeidet ved å sette i gang et varig kompetanseløft på det spesialpedagogiske feltet for ansatte i barnehager, skoler og pp- tjenesten.

Det er viktig å ha en barnehage og skole som gir muligheter for alle barn og unge – uavhengig av sosial, kulturell og språklige bakgrunn, kjønn, kognitive og fysiske forskjeller. Det krever inkluderende fellesskap og tidlig innsats.

Barn og unge kan av ulike grunner ha behov for ekstra støtte og oppfølging i kortere eller lengre perioder. Det kan være utfordringer i barnehagemiljøet, barn som har utfordringer på grunn av dårlig fysisk eller psykisk helse, eller språkutfordringer. Barn kan ha en vanskelig livssituasjon på grunn av utfordringer i familien som fattigdom, vanskelig bosituasjon, helseproblemer, rus, vold eller omsorgssvikt. Noen barn og unge har erfaringer fra krig eller fra tid på flukt. Dette er utfordringer som har betydning for barnas læring og utvikling og for deres samhandling med andre i barnehage, og etterhvert skole og SFO. Ofte opptrer disse utfordringene sammen, og de kan ikke løses hver for seg. Dette krever ekstra tilrettelegging og tidlig samordnet innsats fra ulike sektorer, forvaltningsnivåer, tjenester og profesjoner. Godt tverrfaglig samarbeid er en viktig forutsetning for å skape et miljø der alle inkluderes og opplever fellesskap og mestring, og det vil kunne forebygge at problemer utvikler seg, eller at de blir større enn nødvendig.

En ny rapport fra Kunnskapsdepartementet «*Et jevnere utdanningsløp – barnehage og skole/ sfo som innsats mot ulikhet blant barn*» ble lagt frem i februar 2024. Rapporten omhandler et kunnskapsgrunnlag for hvordan barnehager og skoler/ sfo kan bidra mer til å utjevne sosiale forskjeller. Rapporten vektlegger

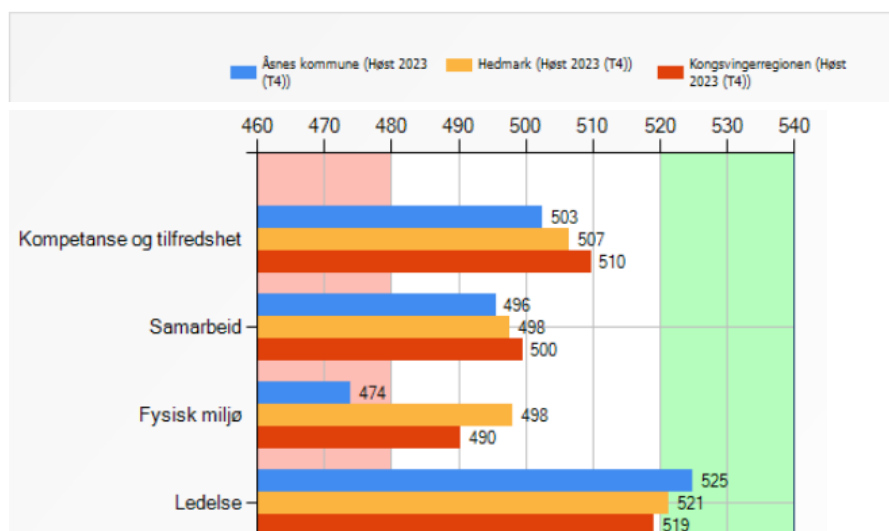
utdanningssystemet som en betydningsfull arena for tidlig innsats, som er viktig for barnas utvikling, og særlig for barn fra lav sosial bakgrunn. Det fremkommer også i rapporten at kunnskapsgrunnlaget om hva som utgjør gode barnehager og skoler har blitt betraktelig bedre de siste årene. Rapporten legger derfor til grunn at barnehager og skoler kan påvirke barns forutsetninger for å lære og utvikle ferdigheter, og dermed bidra til at barn oppnår kompetanse de trenger senere i livet.

3.5 Føringer og behov

I barnehagesektoren har sammenhenger mellom innsats og resultater, stor betydning for kvaliteten. Vi vet at gruppestørrelse har betydning og at antall barnehagelærere og kompetanse har stor betydning, i tillegg til at man har et tilfredsstillende bygg og uteareal. Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger stiller krav til barnas arbeidsmiljø inne og ute. Våre barnehager er slitt og har som flere rapporter peker på, et stort etterslep på vedlikehold. Ansatte skårer det fysiske miljøet i barnehagen lavt i brukerundersøkelsen som senest ble gjennomført høsten 2023.

Tabell 1: Brukerundersøkelse

Personale/ansatte

Rapporter fra lekeplasskontrollene viser et etterslep på vedlikehold av lekeapparater, samt at det sjeldent erstattes med nye leker når noen må fjernes. Den daglige driften påvirkes av økonomien til enhetene. Utstyr og materiell er noe mangelfullt, og det må gjøres prioriteringer som kan gå utover kvaliteten. På den ene siden skaper det kreative løsninger, men på den andre siden setter det begrensninger når man i liten grad kan oppdatere utstyr som spill, bøker og formingsmateriell.

Pedagoger i barnehager har minst 4 timer nedsatt tid i gjennomsnitt pr. uke som skal anvendes til planlegging, for- og etterarbeid. Det er leders ansvar å sikre at dette arbeidet kan utføres som forutsatt, både individuelt og sammen med andre, og at de

fysiske arbeidsforholdene er tilfredsstillende, jf. *SFS 2201 Arbeidstid barnehage* (særavtale som regulerer arbeidstid).

Pr i dag har ikke de ansatte i barnehagene tilfredsstillende arbeidsplasser til å utføre sitt administrative arbeid på arbeidsplassen. Ansatte i barnehager og skoler har rett til gode kontorarbeidsplasser på lik linje med alle andre yrkesgrupper. Det er Arbeidsmiljøloven – og Arbeidsplassforskriften som er knyttet til loven – som definerer kravene til kontorarbeidsplasser.

Ifølge Arbeidstilsynet bør hver arbeidsplass ha et gulvareal på minst 6 m². Dette gjelder både enkeltkontorer og felleskontorer eller kontorlandskap. Møterom, stillerom, ganger og lignende skal ikke tas med i beregningen av dette arealet. 6 m² er en norm og ikke et absolutt krav. Skal mindre enn 6 m² godtas, må en totalvurdering tilsi at kontorarbeidsplassen fortsatt er fullt forsvarlig, og gir plass til gode og varierte arbeidsstillinger og bevegelser.

4. Kvalitet i barnehagen

Barns trivsel og utvikling i barnehagen er målet for alt kvalitetsarbeid i barnehagesektoren. Dette kommer til uttrykk i *Lov om barnehager og Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Barnehageloven er det viktigste styringsdokumentet for å sikre barnehagenes kvalitet. Loven forplikter alle barnehageeiere, både offentlige og private. Barnehageloven skal først og fremst sikre barna et likeverdig, kvalitativt godt pedagogisk tilbud. Rammeplanen skal bidra til at alle barn over hele landet får et kvalitetsmessig likeverdig barnehagetilbud. Rammeplanen utdyper bestemmelsene i loven, som barnehagens formål, innhold, drift og barns medvirkning.

Dansk Clearinghouse for Uddannelsesforskning (DCU) har gått gjennom 289 forskningsrapporter fra 2006 til 2011 og undersøkt hva som menes med kvalitet i barnehagen. De finner fire ulike typer kvalitet (*Hentet fra udir.no*).

- **Strukturell kvalitet**

De strukturelle elementene ved kvalitet inkluderer normering og bemanning, barnehagepersonalets kvalifikasjoner og utdanning, arbeidsforhold, samt fasiliteter og ressurser i barnehagen. Strukturelle faktorer er i høy grad styrt av rammer utenfor barnehagen, som økonomi.

- **Prosesskvalitet**

De prosessuelle elementene ved kvalitet handler i høyere grad om interaksjon mellom barn og voksne. Dessuten omhandler prosesskvalitet barnehageledelse, barnehageansattes pedagogiske kompetanse i praksis, samt læringsmiljøet i barnehagen.

- **Innholdskvalitet**

Innholdskvalitet betegner barnehagens «indre kvalitet» og hvordan barnehagen lever opp til kravene i rammeplanen.

- **Resultatkvalitet**

Resultatkvalitet betegner det vi ofte snakker om som effekter eller virkninger av barnehagen, som for eksempel faglig utbytte eller sosialt utbytte for det enkelte barn. Det kan også henvise til samfunnsmessige og samfunnsøkonomiske konsekvenser av å ha barn i barnehagen.

Resultatkvalitet kan altså både ses på individnivå, institusjonsnivå og på samfunnsnivå.

Personalet og deres kompetanse er barnehagens viktigste ressurs og en forutsetning for at barnehagen skal være en god arena for omsorg, lek, danning og læring. Kvaliteten på barnehagetilbudet er avgjørende for at alle barn skal oppleve trygghet, trivsel, tilhørighet og mestring, og for at barnehagen skal kunne utjevne sosiale forskjeller. Ifølge Kunnskapsdepartementet skal barnehagen være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap, meningsfylte opplevelser og aktiviteter.

Det er barnehageeiers ansvar å sikre ansatte med god og relevant kompetanse, og kvalitetsutvikling innebærer stadig utvikling av personalets kompetanse for å sikre realisering av rammeplanens intensjoner.

4.1 Organisering av barnehager, og organiseringens betydning for kvalitet

Er kvalitet i barnehagen avhengig av størrelsen på barnehagen, eller hvor den er plassert? Hva med det fysiske miljøet inne og ute? Har dette noe å si for kvaliteten på barnehagen?

Det er gjennomført noen større undersøkelser som gjelder barnehagens størrelse og hva som er god barnehagekvalitet. IRIS- rapporten «*Barnehagens organisering og strukturelle faktorer betydning for kvalitet*» fra 2011, omhandler effekter av ulike organiseringer og størrelser. Mellomstore og store barnehager fremkommer i rapporten som de beste alternativene. Det ble gjort en utredning av barnehagestruktur i 2016 i Åsnes kommune. Kommunedirektøren ga den gang denne begrunnelsen for en ny struktur, som fortsatt gjelder:

«Større enheter viser etter forskningsrapporter sterkere fagmiljøer og økt kvalitet på innhold. De er også mer kostnadseffektive enn mindre enheter. Etter funn i forskning om kvalitet og lønnsomhet ser rådmannen det som naturlig at større enheter vurderes. Fleksible bygg for å møte et skiftende behov i barnehagesektoren vil være barnehagebygg for fremtiden. Muligheten til å tilpasse barnegruppa til behovet er avgjørende for lønnsom drift. Planløsningen bør legges til rette for fleksible arealer, og reguleringen av størrelse etter tomtestørrelsen. Fleksible bygg ivaretar vekslende

barnetallsutvikling og ulik alderssammensetning. Bemanningen utnyttes effektivt og det gir muligheter for en mer fleksibel organisering. Ved bygging av nye barnehager antas det at mellomstore barnehager vil tilfredsstille kvalitet og lønnsom drift.»

Rapporten fra 2011 omtaler barnehager med mer enn 80 barn som store barnehager, og disse fremstår som vesentlig mer «profesjonelle» enn små. Samtidig viser undersøkelsen at de store barnehagene stiller større krav til organisering. Rapporten viser også at styrken til de store barnehagene er at det er gode muligheter for faglig utvikling og nytenkning, og at de store barnehagene som ble observert i studien, preges av å ha et stort og variert fagmiljø.

De minste barnehagene, kjennetegnes av oversiktighet og forutsigbarhet, nærhet og tillit i følge rapporten. Samtidig sier den at det er begrensninger i mulighet for faglig utvikling som følge av få ansatte og få pedagoger, som kan gi utslag i en pedagogikk som ikke speiler ny fagkunnskap.

I forhold til organisering av barnehagen viser studien klare tegn til at avdelingsfrie barnehager (basebarnehager) etter en viss tid gjeninnfører elementer fra tradisjonell avdelingsdrift, blant annet for å sikre trygge rammer for de yngste barna. Barnehagene i Åsnes har i dag avdelingsbarnehager, og dette er det ønskelig å fortsette med.

Barnehagene har som tidligere vist en bemanningsnorm å forholde seg til. Dette er en minimumsnorm, også kalt sikringsnorm. Denne normen er ledd i nasjonale føringer for å sikre kvalitet i norske barnehager. Det er derimot flere kommuner som velger å øke grunnbemanningen for å ha enda større søkelys på kvalitet i barnehager. Åsnes ligger på minimumsnorm og det er barnehageeiers ansvar å sikre forsvarlig voksensetetthet i barnehagene. I tidligere kartlegginger kommer det frem at det er få timer i løpet av barnehagedagen hvor minimumsnormen er oppfylt. Dette er krevende, særlig for våres små barnehager, som får store utfordringer med å sikre forsvarlig bemanning, særlig i yttervaktene.

Som en del av regjeringens nye barnehagestrategi, «*Barnehagen for en ny tid*» som ble lagt frem 18.01.2023, ønsker de at 60% av barnehageansatte skal være utdannet barnehagelærere. Dette er en målsetting om at skal skje innen 2030. Ifølge barnehagemonitoren var det i 2023 en pedagogandel på 54,9% i Åsnes, noe som er bra sammenlignet med landet ellers.

4.2 Kjennetegn på barnehager med god kvalitet

GoBaN (Gode barnehager i Norge) er en nyere undersøkelse som ble avsluttet høsten 2019 (Åsnes deltok ikke i denne). Det er en dybdestudie på kvalitet i norske barnehager, hvor 1200 barn var involvert gjennom 4 år. De har sett på hva som kjennetegner barnehager med god kvalitet og hvor det ligger potensial for utvikling.

Barnehager med god kvalitet kjennetegnes av flere faktorer:

- ✓ Barnegruppene har et stabilt personale med høy kompetanse og lang erfaring.
 - ✓ Personalet viser entusiasme og varme.
 - ✓ De er imøtekommande overfor barn, foreldre og personale.
 - ✓ De legger vekt på samarbeid både internt i barnegruppa, med foreldrene og eksterne parter.
 - ✓ Personalet har felles målsettinger og visjoner for det pedagogiske arbeidet ut fra rammeplanens føringer, verdigrunnlag og faglige innhold.
- (Professor Marit Alvestad, leder for prosjektet)

Rapporten fra barnehagene som deltok i studien viser at:

- ✓ De har en helhetlig tilnærming til barns omsorg, lek, læring og danning, og støtter opp om barns læring og utvikling både emosjonelt, kognitivt, sosialt og fysisk-motorisk.
- ✓ Tverrfaglige tema- og prosjektarbeid benyttes.
- ✓ Det legges opp til både voksen- og barneinitierte aktiviteter, der både personale og barn er involverte i de ulike pedagogiske prosessene og aktivitetene.
- ✓ Personalet organiserer barnegruppene i mindre grupper for aktiviteter og lek, som er tilpasset det enkelte barnets forutsetninger.
- ✓ Det er en klar ledelse av både personalgrupper og barnegrupper, samt en godt strukturert dag. Personalet legger vekt på samspill og bidrar aktivt til smidige konfliktløsninger gjennom samtaler og veiledning, med forslag til alternative handlinger for barna.
- ✓ Personalet vektlegger barns perspektiv, medvirkning og trivsel i hverdagen.
- ✓ Personalet er opptatt av å gi barna rike og varierte naturopplevelser og erfaring i barnehagens nærmiljø, noe som er typiske trekk ved den norske barnehagetradisjonen.

Samtidig viser studien at det er områder der det finnes potensial for utvikling:

- ✓ Sikre at alle barn inkluderes i lek og samspill. Dette ser ut til å være særlig utfordrende i store barnegrupper.
- ✓ Benytte mer åpne spørsmål og vedvarende, utforskende felles samtaler ut fra varierte erfaringer og barns initiativ. Det er behov for økt kompetanse om betydningen av språklig samspill.
- ✓ Bevisstgjøring av mangfold knyttet til likestilling og kjønnsrolleproblematikk. Personalet har lite søkelys på dette og det synes å være et tema de ikke prioriterer.
- ✓ Synliggjøring av kulturelt mangfold, det er mest søkelys på tilrettelegging av det språklige (språkgrupper).
- ✓ Det varierer hvordan man utarbeider og gjennomfører planer. Dette viser til behov for didaktisk kompetanse med tanke på å involvere alle i personalet.

Ut fra denne studien kan vi se viktigheten av å ha god og riktig kompetanse i barnehagene, som også er i tråd med nye nasjonale føringer. Det ser ut til at store barnegrupper byr på større utfordringer i forhold til inkluderende lekemiljø. Store barnegrupper i denne sammenheng dreier seg om antall barn på hver avdeling, og ikke barnehagens totale størrelse.

Det kommer fram at det er viktig med god ledelse og organisering, og mindre grupper som gir tid i personalet og rom for å tilpasse hvert enkelt barns forutsetninger. Det er ikke definert hva som er en liten barnegruppe og en stor barnegruppe.

Åsnes har som utgangspunkt 18 barn over tre år på avdeling. En barnehage har de siste årene prøvd ut et økt antall barn, men deres erfaring er at 18 barn over tre år er å foretrekke.

Ifølge nasjonale føringer er det også viktig at barnehagen involverer barna og foreldrene i kvalitetsutviklingen. Barn har rett til medvirkning, og barns erfaringer og synspunkter skal inngå i vurderingsgrunnlaget for barnehagens arbeid med kvalitetsutvikling.

4.3 Datagrunnlag i vår region

I 2016 startet «Kultur for læring» opp i Hedmark, dette var et større forsknings- og utviklingsprosjektet for barnehage og skole. FoU- prosjektet ble ledet av Høgskolen i Innlandet, med blant annet professor Thomas Nordahl, i samarbeid med Statsforvalter og alle kommunene i gamle Hedmark.

Målet var at alle barn og unge i Hedmark skal vokse opp i en kultur for læring som motiverer til utdanning og deltakelse i samfunns –og arbeidsliv. Våre kommunale barnehager og noen private barnehager i Åsnes deltok i prosjektet, som ble gjennomført i perioden 2017 til 2021. I gamle Hedmark deltok 170 barnehager i undersøkelsen. Det vil si totalt nesten 5000 foreldre, 2000 ansatte og over 2800 fire - og femåringer. Kriteriene i denne undersøkelsen om barnehagekvalitet er barns trivsel, erting, relasjon til voksne, gjenkjenne av tall og bokstaver, språklige og sosiale ferdigheter og atferd. Denne undersøkelsen gir et godt datagrunnlag for kvalitetsarbeid i hver enkelt barnehage.

Thomas Nordahl hevder ut ifra resultatene at barn som har gått i barnehager med høy kvalitet versus en barnehage av mindre god kvalitet, vil barn fra barnehager med mindre god kvalitet i praksis ligge mer enn ett år etter ved skolestart. I et folkehelseperspektiv er kvalitet i barnehage også et viktig bidrag i utjevning av sosiale helseforskjeller.

4.4 Kvalitet i Åsnes-barnehagene

Barnehageeier har hovedansvar for å legge til rette for kompetanseutvikling for sine ansatte. Eier skal kartlegge kompetansebehovet, sette av egne midler til

kompetanseheving, og ha en langsiktig plan for hvilke kompetansetiltak som skal gjennomføres. Åsnes kommune har plan for dette sammen med de private barnehagene, og kommunen opplever å ha et godt samarbeid om kvalitetsutvikling med de private barnehagene. Gjennom profesjonelle læringsfellesskap og den kollektive kraften i barnehagene mener vi at vi får best effekt i gode læringsmiljø for barna.

Fra høsten 2024 og to år frem i tid, skal de kommunale barnehagene sammen med skolene delta i Læringsmiljøprosjektet. Det er Utdanningsdirektoratet som er eier av prosjektet, og Læringsmiljøsenderet er tildelt oppdraget for gjennomføringen. Gjennom Læringsmiljøprosjektet jobbes det med trygt og godt barnehage- og skolemiljø, og kommunen får direkte støtte og veiledning av egne veiledere.

I spørreundersøkelser som har blitt videreført fra FoU- prosjektet «Kultur for læring», ser vi at Åsnes har gjennomgående høyere skår på de fleste områder fra 2017 til 2023. Den viser blant annet at de ansatte gjennom de siste årene generelt har opplevd god utvikling innenfor området kompetanse og tilfredshet. Noe av det de ansatte vurderer lavest er fysisk miljø. Det har også vært arbeidet med ulike kompetansepakker for alle ansatte i barnehagene for å heve ansattes kompetanse på ulike områder.

4.5 Hva legger barnehageansatte i Åsnes i begrepet kvalitet?

De ansatte sier blant annet dette, når de blir spurt om hva de legger i begrepet kvalitet i barnehagen:

Ansatte som er engasjerte, indre motiverte, reflekterende og løsningsorienterte, og som har et godt og utviklende samarbeid med foresatte. Det påpekes også viktigheten av at barnehagen har et personale som er utdannet etter gjeldene regler. Det er også viktig med tilstrekkelig bemanning for at driften skal være forsvarlig.

De mener at barnehagen skal være en læringsarena i hele oppholdstida til barna. Dette er utfordrende med dagens norm til bemanning. Det har de siste årene vært enheter som har måtte endre organiseringen fra år til år. Dette skaper utrygghet hos barn, foreldre og ansatte og kan true kvaliteten.

En organisasjon med grunnleggende fagkompetanse og interesse for faget, og som arbeider i team med felles forståelse og til det beste for barna.

Lov om barnehager og rammeplan følges, og alle ansatte skal være trygge på sin rolle og hva som forventes av dem. Innholdet i barnehagen skal være forskningsbasert, og det er viktig med oppdaterte rom og utstyr som utvikler barna. Dette gjelder både ute og inne. Barnas behov for omsorg skal ivaretas. Det må legges til rette for lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen må ha et personale som har positive holdninger

og som er egnet for jobben. Det må skje en kunnskapsdeling mellom de ansatte og det er viktig å ha endringsvilje og kunne tenke nytt. Vi er i et samfunn i stadig endring og barnehagen må følge med. Det må være tilrettelagt for enkeltindividet, og at man jobber mot samme mål. Gode samarbeidsevner hos de ansatte er en forutsetning. Tett og solid samarbeid med foreldre og andre instanser som PPT, helsestasjon og barnevern- laget rundt barnet.

Det er viktig med et godt og trygt fysisk miljø med funksjonelle bygg, et uteområde som er trygt og har god standard som inspirerer, utfordrer og stimulerer motorisk utvikling.

Barnehagen må ha gruppestørrelser som gjør det mulig for de voksne og samhandle med barna på en god måte. En barnehage med god kvalitet må ha god ledelse og organisering, og god nok økonomi (Vedlegg 4).

4.6 Barn skal medvirke

Ifølge Barnekonvensjonen artikkel 12 står det om barnets rett til å gi uttrykk for sin mening, og i artikkel 3 står det at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn. Grunnloven §104 slår fast at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved handlinger og avgjørelser som berører barn. Paragrafen bygger på sentrale bestemmelser i FNs barnekonvensjon, og vektlegger barnets rett til å bli hørt i spørsmål som gjelder dem selv.

Arbeidsgruppa diskuterte og fant det mest hensiktsmessig at 4- og 5- åringene i de kommunale barnehagene kunne komme med innspill på hva de synes er bra i sin barnehage, og at dette blir synliggjort i denne utredningen. Barna ble stilt spørsmålet «hva er bra i din barnehage?» i en vanlig hverdagssituasjon på avdelingen. Det som går igjen i svarene er at barna er fornøyde med uteområdene sine; som muligheter for aking, huske, tilgang til sklie og det å lage sandkaker. I tillegg kom det inn svar om at de var fornøyde med tilgang til kreative aktiviteter som maling, tegning, perling m.m. I tillegg var det flere som nevnte det å få leke med andre barn.

I spørreundersøkelsen fra høsten 2023 sier fire- og femåringen generelt at de har en god relasjon med de voksne i barnehagen, at de trives og det er få som opplever erting i barnehagen. Denne undersøkelsen viser også en positiv utvikling fra 2017, men med noen variasjoner fra 2019 og 2021 undersøkelser.

4.7 SWOT- analyse, barnehage

I utredningen som ble utarbeidet i 2020, ble det også gjennomført en SWOT-analyse. SWOT- analyse kan beskrives som en kartlegging av organisasjonens sterke og svake sider, samt identifisering av eventuelle problemer og muligheter som kan påvirke utvikling. [SWOT analyse fra 2020.](#)

5. Barnehagene i Åsnes i dag

Fra 1.august 2024 er det tre kommunale og tre private barnehager i Åsnes kommune, og disse ligger spredt i kommunen. De kommunale barnehagene er Sønsterud, Myrsnipa og Bashammeren. De tre private barnehagene er Mosogn, Solør Montessori og Tyristubben FUS barnehage. Jara barnehage og skole ble lagt ned etter vedtak i kommunestyret 27.mai 2024.

Kartet nedenfor viser hvor alle barnehagene er plassert i forhold til hverandre.

Kommunen sin rolle ovenfor de private barnehagene er å være lokal barnehagemyndighet og å ha ansvar for godkjenning, veiledning og tilsyn med barnehagene. I tillegg utbetaler kommunen driftstilskudd til private, ordinære barnehager ut ifra kommunens utgifter i egne barnehager to år tilbake i tid. De ordinære driftskostnadene i de kommunale barnehagene er grunnlaget for det tilskuddet de private barnehagene mottar. KOSTRA-tallene viser at den kommunale barnehagedriften i Åsnes er dyrere, enn sammenlignbare kommuner. Kommunes driftstilskuddssatser ligger høyere enn gjennomsnitt for landet. I Åsnes er det forholdsvis små enheter, og erfaringer fra andre kommuner er at dette ikke er en effektiv barnehagedrift, da det blant annet gir høyere drift- og vedlikeholdskostnader.

De kommunale barnehagene er organisert med styrerressurs i alle enheter. Kapasitet avgjøres av bemanningsnorm, pedagognorm og areal i barnehagen. Det

har tidligere vært flest barn i de kommunale barnehagene med en fordeling 60/40, men nå er situasjonen snudd.

Pr 31.01.2023 var 241 barn plassert i barnehage i Åsnes; 120 barn i kommunale barnehager og 121 barn i private barnehager.

Pr 15.12.2023 er det 239 barn (utgjør 329 plasser) som har barnehageplass i Åsnes; 114 barn (152 plasser) i de kommunale barnehagene og 125 barn (177 plasser) i de private barnehagene.

Pr høsten 2024 er det 253 barnehagebarn (utgjør 320 plasser) i Åsnes jmf vårt fagsystem; 117 barn (144 plasser) i de kommunale barnehagene og 136 barn (176 plasser) i de private barnehagene.

Pr i dag benytter de private barnehagene tilnærmet hele sitt godkjente leke- og oppholdsareal. De kommunale har noe ledig godkjent leke- og oppholdsareal. Forklaringen er at det har vært nedgang i barnetall i kommunen, og det er de kommunale barnehagene som har tilpasset seg denne nedgangen. I Bashammeren barnehage har det frem til august i år stått ledig en hel avdeling i flere år, som følge av nedgang i barnetallet. Jara barnehage har også hatt stor variasjon i antall barn gjennom de siste årene, og fra august i år ble Jara barnehage nedlagt. Barn og ansatte ble flyttet til Bashammeren barnehage.

Kommunen benytter pr i dag ikke ledig godkjent leke- og oppholdsareal fullt ut i sine enheter. Dette kunne for eksempel ha vært benyttet til de som ønsker plass gjennom året, og som etter loven ikke har rett til plass. For å kunne tilby denne gruppen plass, må bemanningen justeres opp. Dette har en økonomisk konsekvens ved at det må ansettes personalet i henhold til lovverket.

Kommunen har pr i dag et hovedopptak (søknadsfrist 1.mars), der alle med rett til plass blir tildelt plass. Det er også løpende opptak gjennom året. Noen barn som ikke har rett til plass får allikevel plass gjennom året, da det er barnehager som har ledig plass etter hovedopptaket. I tillegg vil det være naturlige endringer som gjør at det frigjøres plasser. Det varierer fra år til år hvor mange som ikke får oppstartstidspunkt og barnehageplass, i tråd med sine ønsker.

Det har også vært ytre ønske fra noen foresatte om å ha lengre åpningstid i barnehagene, og dette er noe som kan vurderes. Det kan være enklere å gjennomføre dette i større enheter enn mindre. Økt bemanning vil i såfall ha en økonomisk konsekvens. Spørsmålet er hvordan barnehageeier ønsker å benytte ressursene gjennom dagen, hvis det ikke blir en økning i grunnbemanningen. Mye av det samme i dette avsnittet vil gjelde for å holde barnehagene åpne i ferien. I dag er de kommunale barnehagene stengt tre uker i juli, dagene mellom jul og nyttår, i tillegg til påskeuka.

Ved endringer av åpningstid og/ eller ikke feriestengt i sommer, jul og påske, vil dette mest trolig medføre økte bemanningskostnader.

5.1 Status og tilstand kommunale barnehagebygg

I januar 2024 ble det gjennomført en ny tilstandsvurdering av Bashammeren, Myrsnipa og Sønsterud. Jara barnehage var opprinnelig vedtatt nedlagt fra høsten 2025, og det ble derfor ikke gjennomført en ny tilstandsvurdering i denne barnehagen av HRP i januar 2024. Det ble derimot gjennomført en tilstandsvurdering av Jara skole og barnehage, av Multiconsult i september 2024 etter vedtak om å utrede ytterlige tre alternativ. Det vises til vedlegg for tilstandsvurdering Jara.

5.1.1 Bashammeren barnehage

Bashammeren barnehage åpnet i 2002 og er en kommunal barnehage som ligger i boligområdet Bashammeren ca. to km sør for Flisa sentrum.

Barnehagen legger vekt på fysisk aktivitet og uteliv. Barnehagen har kort vei til store skogområder, akebakke og bondegård. Barnehagens uteområde er stort, og består av både kupert naturtomt og faste lekeapparater. Barnehagen har egen trafikkkløype, og den simulerer et ekte trafikkbilde.

5.1.1.1 Bemanning og kapasitet

Bashammeren barnehage er av størrelse en tre-avdelings barnehage. Barnehagen har 271m² godkjent opphold- og lekeareal. Antall plasser vil variere utfra barnas alder jmf. kapittel 2.4 i denne utredningen. Inneværende barnehageår, benyttes tre av tre avdelinger med til sammen 45 barn (54 plasser i bruk). Barna i Jara barnehage fikk tilbud om plass i Bashammeren fra august 2024, og det er bakgrunnen for at alle avdelingene er i bruk. De siste årene har kun to av tre avdelinger vært i bruk.

Barnehagen har en styrer i 100% stilling, og en grunnbemanning pr 01.09.2024 på 5,10 pedagoger og 3,9 fagarbeidere/assistenter.

Antall plasser i bruk og antall i grunnbemanning har variert en del gjennom de siste årene, grunnet variasjon i antall søknader til barnehagen.

5.1.1.2 Sammendrag tilstandsrapport, funn og økonomi

Hentet fra tilstandsrapport Bashammeren barnehage, vedlegg 1:

Bashammeren barnehage er oppført i 2002, og det er gjort enkelte moderniseringsarbeider i ettertid. Det primære arbeidet på rørtekniskanlegg er en oppgradering av varmesystemet utført i 2015, hvor gulvvarmerør, trolig styring, oljekjel og oljetank ble byttet. Dette arbeidet er trolig utført for å konvertere systemet fra tradisjonell mineralolje (fossilt brensel) til en biologisk basert olje.

Generell tilstand:

Det er brukt tilstandsgrader og konsekvens grader på komponenter og forslag på tiltak. Ved Bashammeren barnehage, som er av nyere dato, er det spesielt kjøkkendelen i tillegg til lokaler for personale, møterom og adskilt kontor for leder, som er tatt med i betraktningene for endringer. Det er også anbefalt å fjerne tre (3) stk minikjøkken som personale har fjernet bryterne til ovnsplatene grunnet sikkerhet for barna. Det er også tatt med endring av tre stellerom på badene.

Overordnet beskrivelse
Vinduer og dører er uten råteskader eller rustangrep på beslag. Kjøkken er slitt og bør vurderes oppgradert/byttet, samt utvidet med større benkeplass. Benkeplater på vaskeside bør bli av rustfritt stål. Vegg fjernes(ref skisse) kjøøl og frys flyttes.
Alt vann og avløp er kontrollert og beskrevet i egen teknisk beskrivelse. Dette inkluderer også sanitærutstyr, garnityr o.l.
3 stk minikjøkken fjernes, inkl ventilatorer.
El anlegg trenger en del oppdateringer. Dette defineres med endringene av deling av personaldelen og fjerning av minikjøkken, samt endring av hovedkjøkken. Det er generelt manko på stikk kontakter.
Når det gjelder personal lokalene, anbefales det å fjerne foldevegg mellom kontor og personalrom. Det settes opp vegg med lydkrav og etableres pc plasser mot vegg for personale. Kontordelen gjøres om til eget kontor m/møte muligheter.
Til slutt bemerkes ønske om av deling av utearealene med gjerde i lekeområdet, dette for lettere å følge med for de ansatte at barna holder seg på rett område, samt et utbygd tak til svalgang for vognplasseringer ute. Dette er ikke tatt med i estimatet.

Byggetekniske funn:

Bygg av nyere dato, 2002. Lite å utsette på innvendige flater. Kjøkken må bygges om og utvides, bakvegg kjøkken rives, kjøøl og frys flyttes til tidligere peisområde. Kjøkken er upraktisk med lite arbeidsplass. Utdatert oppvaskmaskin og komfyr, samt benkebeslag slitt. Dette grunnet forbedring av ergonomiske og hygieniske forhold. Bør lages i rustfritt. Flytte kjøøl/frys for bedre plassutnyttelse på benker. Alle eksisterende minikjøkken fjernes, også ventilatorer. Brytere til kjøkkenene er fjernet grunnet sikkerhetsfare, da barna rekker opp til kokeplatene. Ingen er i bruk, tar unødvendig plass. Foldevegg mellom personalrom og kontor anbefales fjernes og ny lydvegg etableres. Arbeidsplasser etableres langs ny vegg. Dette for at styrer skal ha mulighet til "stillerom" for samtaler/møter, og de ansatte får tilgang på pc plasser. Sterkt ønske fra de ansatte om deling av utearealene i skråning bak huset i lekeareal. Ca. 50 meter gjerde. Dette for å få bedre kontroll over barna, for de ansatte.

Øvrige tekniske funn:

Generelt nærmer barnehagen seg slitasje og alder på de tekniske installasjonene.

Økonomi:

Det vises til vedlegg med skjema for tilstandsanalyse for alle bygningsdelene med estimater på de enkelte fag og bygningsinstallasjoner. Da denne vurderingen er estimerte kostnader for lokaldistriktet, må Åsnes Kommune selv vurdere utbedringer og tiltak. Tilstandsgraderingene kommer frem i disse skjemaene.

Det presiseres at alle punkter ikke er priset med estimater. Dette begrunnes med at omfanget er av en større grad og/eller at man ikke kjenner det fullstendige omfanget. Det er også leveranser som er utenfor normal byggevirksomhet slik som dekningsforhold fra teleoperatører i området eller lignende. Poster som ikke er estimert, men tatt opp i rapport og rapportens vedlegg må derfor vurderes nærmere av Åsnes Kommune selv.

Basert på erfaring har HRP estimert en pris som sier noe om hvor mye utbedringene som er nevnt i skjema for tilstandsanalyse vil koste. Estimering er basert på erfaring fra Byggnings og VVS-kyndige takstmenn.

For oppgradering og tiltak på poster i vedlagt skjema er anslått til ca. 530.000 NOK eks. mva.

5.1.2 Sønsterud barnehage

Sønsterud barnehage åpnet i 1982. Barnehagen ligger i et boligfelt på Sønsterud ca. 6 km øst for Flisa sentrum. Barnehagen har et uteområde med naturtomt samt områder hvor det er ulik beplantning av nyttevekster og faste lekeapparater. Det er i dag gangavstand til skole (vedtatt nedlagt fra høsten 2025) hvor gymsal kan benyttes og Sønsterud bofellesskap der de kan besøke de eldre beboerne. Samt at det er kort vei til skogområdene i nærmiljøet.

5.1.2.1 Bemanning og kapasitet

Sønsterud barnehage er en to-avdelings barnehage. Barnehagen har 145,5 m² godkjent opphold- og lekeareal. Antall plasser vil variere utfra barnas alder jmf. kapittel 2.4 i denne utredningen. Inneværende barnehageår benyttes alt areal i Sønsterud med til sammen 28 barn (36 plasser i bruk).

Barnehagen har en styrer ansatt i 100% stilling, der den administrative ledelsen utgjør 80%. Grunnbemanning pr 01.09.2024 er på 3,8 årsverk pedagog og 2,2 fagarbeidere/assistenter.

Antall plasser i bruk og antall i grunnbemanning har variert noe gjennom de siste årene.

5.1.2.2 Sammendrag tilstandsrapport, funn og økonomi

Hentet fra tilstandsrapport Sønsterud barnehage, vedlegg 3:

Sønsterud Barnehage er opprinnelig oppført som en enebolig på 80-tallet, og er senere konvertert til barnehage og bygget ut med et større tilbygg i 2005. Det er gjort en del endringer på det eksisterende boligbygget for å få løftet dette opp til en standard som passer en barnehage, bla. er det etablert ventilasjonsanlegg i kjeller, omgjort rom for å lage lekerom, mm. Det er kjeller under hele barnehagen, men ny og gammel kjeller er ikke tilknyttet hverandre (tilkomst til ny del av kjeller er via utvendig inngangsdør). I senere tid er det gjort arbeider med bla. å etablere en svalgang for plassering av barnevogner. Det er to forskjellige støttemurer i kjeller, som gjør at gulvene i 1 etg «beveger» seg i forhold til disse murene. Det blir da feil på gulvet i hver ende av kjøkkenet og gulvene er sprukket opp. Kjøkkenet er særdeles nedslitt. Personalrommene, spesielt garderobedelen, er meget små, det samme gjelder kontor/møtevirksomhet. Det er relativt stor lydsmitte, da ingen av himlingene har lydabsorberende flater. Vegger likedan, da disse stort sett er panelte flater.

Generell tilstand:

Sønsterud Barnehage mangler infrastruktur for de ansatte, herunder arbeidsplasser, hensiktsmessig hvilerom, fasiliteter for produksjon av mat, osv. Dette er et gjennomgående problem i barnehagen. De tekniske anleggene er kartlagt, og det legges vekt på at det er en forskjell i ny og gammel del av barnehagen. Flere installasjoner i gammel del er i dårligere stand enn i den nye delen.

Overordnet beskrivelse
Vinduer bør skiftes. Fuginger og maling alternativt som minstekrav
Utskifting kjøkken bør gjøres snarest mulig. Reparasjoner av gulver, spesielt i kjøkkenregionen. Lydisolerende himlinger etableres.
Opprusting av all garnityr og sanitærutstyr, inkl varmtvannsbereder. Manglende stikkontakter i flere rom og bruk av skjøteledninger som pr nå ikke er brannsikkert, kan føre til overlastinger.
Nytt personalområde bør etableres eventuelt bygges nytt. Der det i dag er lese/dukkerom, samt bygge inn «ny vognparkering» til nytt personal rom(ca 20m ²). Da kan tidligere personalrom bli en del av utvidet garderobe. Nytt påbygg snus som ark tak, grunnmur eller ringmur støpes, nytt gulv i plan med lese/dukkerom. Ytterdør opprettholdes.
Det bør etableres ny vognpark mellom kjellernedgang og lese/dukkerom. Tak trekkes ut for etablering av svalgang for vognparkering og ramper re-etableres. Utgravde masser for påbygg kan gjenbrukes på utearealene til akebakker e.l. Utvendig bygning trenger nytt malings strøk.

Byggtekniske funn:

Her er det stort behov for utvidelse av personal rom/møterom m.m. Vår anbefaling vil bli å benytte ny vognparkering ute og gjøre om denne til personalrom. Trekke ut tak og få ny vognparkering langs med byggets bakside. Himlinger inne bør støyisoleres og hele kjøkkenavdeling byttes ut. Grunnet setningsskader på gulv.

Øvrige tekniske funn:

Rørdimensjoner og alder på det rørtekniske anlegget trenger en oppgradering.

Blant annet er det manglende isolering av rørene. Ellers et kommende vedlikeholdsprogram, grunnet byggets alder. Gjelder delvis også EI- anlegg.

Økonomi:

Det vises til vedlagt tilstandsskjema for alle bygningsdelene med estimater på de enkelte fag og bygningsinstallasjoner. HRP påpeker at dette er kun estimerte kostnader for lokaldistriktet, Åsnes Kommune må selv vurdere utbedringer og tiltak. Tilstandsgraderingene kommer frem i vedlagte skjemaer. Estimatenes er basert på erfaring på Bygg og VVS fra takstmennene.

Det presiseres at alle punkter ikke er priset med estimater. Dette begrunnes med at omfanget er av en større grad og/eller at man ikke kjenner det fullstendige omfanget. Det er også leveranser som er utenfor normal byggevirksomhet slik som dekningsforhold fra teleoperatører i området eller lignende. Poster som ikke er estimert, men tatt opp i rapport og rapportens vedlegg må derfor vurderes nærmere av Åsnes Kommune selv.

Basert på erfaring har HRP estimert en pris som sier noe om hvor mye utbedringene som er nevnt i skjema for tilstandsanalyse vil koste. Estimatenes er basert på priser i distriktet.

For oppgradering og tiltak på poster i vedlagt skjema er anslått til ca. 1 400.000 NOK eks. mva.

5.1.3 Myrsnipa barnehage

Myrsnipa barnehage ble etablert i 1985 og er kommunens første heldags barnehage. Den ble påbygd i 1991 og har i dag tre avdelinger. Barnehagen ligger ved foten av Kjølaberget og er den mest sentrumsnære barnehagen i Åsnes. Det betyr at barnehagen har god tilgang til både skog og natur, samtidig som det er kort vei til sentrum. Barnehagen bruker skogen mye til alle årstider. Aktivitetstilbud og arrangementer i sentrum er i gangavstand til Myrsnipa.

5.1.3.1 Bemanning og kapasitet

Myrsnipa barnehage er av størrelse en tre-avdelings barnehage. Barnehagen har 250 m² godkjent opphold- og lekeareal. Antall plasser vil variere utfra barnas alder jmf. kapittel 2.4 i denne utredningen. Inneværende barnehageår benyttes tre av tre avdelinger med til sammen 44 barn (55 plasser i bruk).

Barnehagen har en styrer i 100% stilling, og en grunnbemanning pr 01.09.2024 på 6 årsverk pedagoger og 3 fagarbeidere/assistenter. I tillegg har Myrsnipa over flere år hatt ett årsverk med språkressurs, men denne stillingen ble fjernet sommeren 2024 i forbindelse med kommunens omstilling. I tillegg har de ett årsverk spesialpedagog som jobber hovedsakelig ut ifra vedtak. Historisk har denne barnehagen hatt flest søkere blant de kommunale barnehagene og hatt venteliste.

5.1.3.2 Sammendrag tilstandsrapport, funn og økonomi

Hentet fra tilstandsrapport Myrsnipa barnehage, vedlegg 2:

Myrsnipa barnehage ble oppført i 1986, og er i dag stort sett som bygget, sett bort fra enkelte utbedringer som er gjort i bygg og på det tekniske anlegget på tidlig 2000-tallet. Barnehagen består av tre avdelinger, spiseområde/kjøkken, inngangsparti, arbeidsrom/møterom, kjeller med teknisk rom, hvilerom, gymplass og lagringsplass. Utover dette er det også utvendige arealer som er store med diverse lekeapparater, men ikke befart grunnet snødekte arealer.

Generell tilstand:

Det tekniske anleggene er etter beste evne kartlagt, og felles for alle er at de bærer preg av lang levetid, da primært pga. byggets alder. Det er brukt tilstandsgrader og konsekvensgrader på komponenter og forslag på tiltak. Spesielt å bemerke på Myrsnipa er store feil og mangler fra rømningsvei fra kjeller. I vedlagt tilstandsrapport følger en mer detaljert beskrivelse av funn. HRP påpeker at dette er kun estimerte kostnader basert på erfaringstall.

Overordnet beskrivelse av funn og tiltak
Vinduer og dører er uten råteskader eller rustangrep på beslag, men trenger tettinger og opprusting. Det kreves omkitting/fuginger på utføringer til vinduene og noen dører. Kjøkken er slitt og bør vurderes oppgradert/byttet.
Alt vann og avløp er kontrollert og beskrevet i egen teknisk beskrivelse. Dette inkluderer også sanitærutstyr, garnityr o.l.
Det er en generell dårlig forfatning på gulvene med «normal» slitasje, men spesifikt kjeller er bemerket. Forslag til endringer av kjøkken og stellerommene er beskrevet.
Brannvarsling er bemerket. Det er kun et vanntilkoblet sløkkevann skap, et til anbefales å etablere. El anlegg er av eldre dato, og bør ettersees og oppgraderes. Spesielt gjelder dette Inntaks skap i kjeller, der det er oppgradert sikringer for nyere ventilasjonsanlegg, samt overspenningsvern. Resten av El skap inneholder skru/glass sikringer(som er utgått) og MÅ skiftes.
De mest nødvendige tiltakene er i u etg. Alle vinduer i lysgravene må pusses inn utvendig og fuges rehabiliteres innvendig, evt byttes. Gulvene er nedslitt og må oppgraderes med epoxy malinger for renhold og støvbinding. Utvendig mur for overbygd tak i rømningstrapp er sprukket både på langs og tvers. Utbedring her haster. Generelt er de fleste rommene og gangbanene overfylte med lagring av alskens utstyr og lite fremkommelig. Dagens VVS opplegg og Vvb er over 20 år, manglende isolasjon på rørføringer gir også varmetap. Energi kan spares her ved ekstra isolering. Kostnader ved kommende innstallasjoner bør vurderes. Fungerer i dag, men levetid på slike innstallasjoner er begrenset. Kummer og kraner fungerer, men er av eldre dato disse også.

Byggtekniske funn:

Støttemur i rømningsareal fra kjeller sprukket hele muren. På denne hviler takoverbygg. Alle lagerarealer og rømningsdel i kjeller bør få oppgradert gulvene. Gulvene har generelt epoxy belegg og noe råbetong. Alle gulv trenger oppgradering med epoxy Gulver i 1 etg sprekker opp grunnet setninger. Vegger er panelte og anbefales malt. Himling består i hovedsak av takess, for bedre akustikk i rommet bør det monteres lydabsorberende plater.

Øvrige tekniske funn:

Hovedsikringsskap er av gammel sort med glassikringer med skrufunksjon. Disse sikringstypene er utgått. Ventilasjonsanlegget er oppdatert og bra. En del rørsystemer nærmere seg vedlikeholds alder. Vi ser at rørsystemene bør oppgraderes grunnet alder og standard.

Økonomi:

Basert på erfaring har HRP estimert en pris som sier noe om hvor mye utbedringene som er nevnt i skjema for tilstandsanalyse vil koste. Alle estimer er beregnet ut ifra erfaring på bygg og VVS, som takstmennene innehar. Beregnet etter lokale forhold. For oppgradering og tiltak på poster i vedlagt skjema er anslått til ca. 700.000 NOK eks. mva.

5.1.4 Jara barnehage

Jara barnehage ble etablert i 1995, og var lokalisert i samme bygning som Jara skole. Barnehagen og skolen ble nedlagt 31.07.2024 etter omstilling i kommunen. De var opprinnelig vedtatt nedlagt fra høsten 2025.

Bygningen ligger landlig til i Hof ca. ei mil sør for Flisa sentrum. Barnehagen benyttet skolens gymsal og uteområde. Ved siden av bygningen er det en liten skog med bl.a. grillhytte og klatremuligheter, som ble brukt som turområde.

5.1.4.1 Bemanning og kapasitet

Jara barnehage var av størrelse en to-avdelings barnehage. Barnehagen hadde 190 m2 godkjent opphold- og lekeareal.

Antall plasser i bruk og antall i grunnbemanning har variert mye gjennom de siste årene med bakgrunn i søkertall. Det kan tenkes at søkertallene til barnehagen har vært lav de siste årene med bakgrunn i usikkerhet knyttet til barnehagens fremtid.

5.1.4.2 Bygningsmasse og uteområde.

I september 2024 gjennomførte Multiconsult en tilstandsvurdering av Jara barnehage og skole. I konsekvensutredningen (vedlegg 10) står blant annet følgende:

«Bygningen er generelt preget av mye slitasje og manglende vedlikehold over lengre tid. Bygningsdeler er i hovedsak fra byggeår for det respektive tilbygget, det samme gjelder tekniske anlegg. Bygningen var fraflyttet på befaringstidspunkt 2. september 2024. Bygningsteknisk er det behov for en omfattende oppgradering. Det anbefales full rehabilitering av innvendige overflater. Utvendig må tak, kledning, vinduer og dører, samt drenering, utbedres. Sanitær-, varme og luftbehandlingsanlegg har passert forventet teknisk levetid, og har behov for en betydelig oppgradering. Luftbehandlingsaggregat er skiftet siden oppføring, men det eksisterende kanalnett fra 1973-1995 er beholdt. Det er for lave luftmengder pga. begrensninger i eksisterende kanalnett. Det elektriske anlegget må oppgraderes. Brannvarslingsanlegg og nødlysanlegg er mangelfullt og må oppgraderes til dagens krav og standard.

Totalt anslås kostnader for anbefalte tiltak til cirka kr. 144 180 000,- eks. mva.»

Oppsummering av tilstand og kostnader

Bygning: Jara skole og barnehage		
Tilstandsvurdering	Samlet TG	Kostnadsestimat
2 Bygning	2-3	kr 119 300 000
3 VVS-installasjoner	3	kr 21 000 000
4 Elkraft	3	kr 3 100 000
5 Tele- og automasjon	3	kr 700 000
7 Utendørs	2	kr 80 000
Totalt sum ekskl. mva.		kr 144 180 000

6. Reguleringsmessige forhold ved barnehagene

(egne vurderinger fra enhet for eiendomsdrift i Åsnes kommune)

6.1 Jara barnehage

- *Reguleringsmessige forhold:* Barnehagen ligger i et område med flomfare, kfr. Kommuneplan 2019–2030 sin arealdel og planbestemmelsen § 4-1, a). I slike områder tillates ikke anlegg eller byggetiltak uten at det samtidig er utredet, og etableres, nødvendige sikringstiltak. Barnehagens beliggenhet medfører få/ingen trafikale problemer, det er 1 gardsbruk langs den ca. 250 m lange adkomstvegen frem til Fv-2062.

** Ytterlig kommentar vedrørende flom innhentet juni 2024 fra teknisk v/ Ove Johnny Dybendal:

Jara skole/barnehage ligger beskyttet mot flom av verket Sparbysund – Balnes. Dette er i dag dimensjonert og bygd for å sikre området mot 100-års flom. Flomverket ble bygd på 1980-tallet og etter datidens gjeldene lover og tekniske forskrifter. Senere er krav til sikkerhet mot flom for bl.a. byggverk skjerpet inn både i plan- og bygningsloven og teknisk forskrift.

For byggverk i flomutsatte områder skal det fastsettes sikkerhetsklasser mot flom ihht tabell i Tek-17 § 7-2. Skoler og barnehager faller inn under sikkerhetsklasse F2 der største nominelle årlige sannsynligheten for flom er minst 1/200, dvs 200-års flom. Verken Sparbysund – Balnes oppfyller ikke gjeldende sikkerhetskrav mot flom for byggverk som skole/barnehage i dag.

Etter søknad fra Åsnes kommune for noen år tilbake til NVE om oppgradering av flomverket pågår nå prosessen med planlegging og prosjektering for utbedring av verken til sikre området mot 200-års flom. Dette er et stort anlegg og flere politiske vedtak skal fattes før anlegg kan settes i gang, bl.a. på hvordan distriktsandelen på 10 % skal fordeles mellom kommunen og grunneiere. I stadiet av plan- og prosjekteringsfasen antas flomverket utbedret i løpet av 5 år.

6.2 Sønsterud barnehage

- *Reguleringsmessige forhold:* - arealet som er regulert til barnehage («Allmenntilretteleggende formål») er ca. 4,1 da brutto (dvs. inkl. bygg, parkering). Friområde i sør ca. 5,6 da (da=dekar) eier er Åsnes kommune. Bebygde

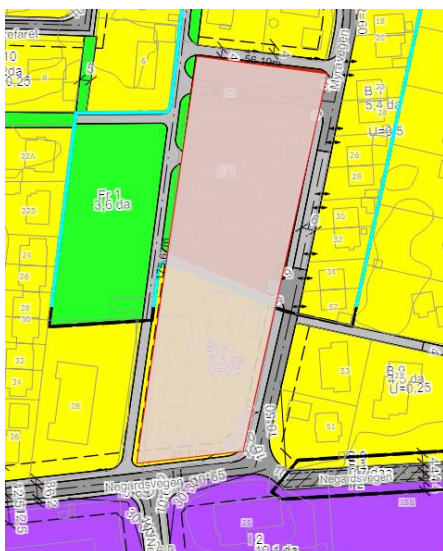
boligtomter i øst og vest, kjørevei til boligfeltet mot nord. Det er 7 boliger langs den ca. 180 m lange adkomstvei fra barnehagen til Rv-206.

6.3 Myrsnipa barnehage

- *Reguleringsmessige forhold:* Arealet som er regulert til barnehage er ca. 4,8 da brutto. Friområde i vest ca. 3,6 da. I nord, øst og sør er det bebygde boligtomter. Åsnes kommune eier friområdet og boligene sør for barnehagen. Barnehagens beliggenhet inne i boligfeltet fører til økt trafikkbelastning for ca. 25 boliger langs den ca. 380 m lange adkomstvei fra barnehagen frem til Fv-206.

Adkomst i dag er via Myravegen, som med rette belaster ca. 25 boliger med trafikk.

En eventuell utvidelse av barnehagens areal sydover (der kommunale boliger ligger i dag), vil medføre at levering/henting/trafikk kan flyttes til Negardsvegen uten belastning for boligområder:

6.4 Bashammeren barnehage

- *Reguleringsmessige forhold:* Arealet som er regulert til barnehage er ca. 3,7 da brutto. I tillegg bruker de felles lekeareal i sør som er på ca. 1,4 da. Området rundt barnehagen er ellers regulert til boliger. Boligtomtene i nord og vest er ikke bebygde. Friområdet og ubebygde boligtomter eies av Åsnes kommune. Barnehagens beliggenhet medfører biltrafikk rundt mye av boligfeltet i Bashammeren. Langs den ca. 1 100 m lange adkomstvei ned til Rv-2 er det 24 boliger.

7. Status, utviklingstrekk og framtidige behov

Kommunens samlede framtidige behov for barnehageplasser vil være knyttet til befolkningsutvikling, og antall barn i barnehagealder. Bosettingsmønster, samt utvikling av boligområder og næring, vil kunne ha betydning for i hvilke områder det bør være barnehage.

7.1 Befolkningsutvikling

7.1.1 Nå-situasjonen

Fargekoden i tabellen under viser utviklingen fra 2021 til 2023 i befolkningen. Dette er det SSB oppgir for Åsnes fordelt etter alder ved utgangen av året:

Tabell 2: Befolkning

	2021	2022	2023
0 år	54	45	44
1 år	39	61	44
2 år	59	42	65
3 år	48	64	45
4 år	50	48	70
5 år	62	52	49

Kilde: SSB, 07459

7.1.2 Forventet befolkningsutvikling

Historisk har man sett at Åsnes følger middels til lav utvikling. De senere årene har man sett at det er lav utvikling som treffer best. Dette er bakgrunnen for valget om å følge lav utvikling. Befolkningsframskrivingene fra SSB viser følgende befolkningstall fordelt etter alder, lav vekst:

Tabell 3: Forventet utvikling lav vekst

	2025	2030	2035	2040
1 år	43	41	39	37
2 år	45	43	39	38
3 år	47	43	41	39
4 år	47	45	43	41
5 år	59	45	43	41

Kilde: KOSTRA, tabell 12882

Det knyttes stor usikkerhet til i hvilken grad den nåværende flyktningssituasjonen i Europa vil føre til økt antall barnehagebarn i vår kommune, i forhold til økt bosetting og opprettelsen av ordinært asylmottak. Pr 01.10.2024 er det totalt tre barn som har fått tilbud om barnehageplass som har asyl ved Hovelsåsen mottak, i tillegg til flere barn som kommunen har bosatt de siste årene. Det er gjort vedtak om å bosette 45 flyktninger i Åsnes i 2024 og historisk har bosatte barn fått tilbud om barnehageplass innen rimelig tid. Barn som bor på asylmottak, har ikke rett til barnehageplass. Asylmottak

på Hovelsåsen har avtale frem til 2025, med mulighet for opsjon på drift. Vi er ikke kjent med hvor lenge mottaket skal driftes i Åsnes. I og med at det ikke er knyttet rett til barnehageplass for barn bosatt i mottak og fremtidig drift er usikker, er ikke dette behovet dimensjonert inn i fremtidig behov.

7.2. Antall barn i barnehage

Det gis her en oversikt over antall barn i barnehagene pr i dag, samt en oversikt over forventet utvikling.

7.2.1 Nå-situasjonen

Dekningsgraden i barnehagene våre var i 2020 på 89,2%, som tabellen under viser. Tilsvarende tall for 2021 var 93,4%, mens det i 2022 var nede på 85% og i 2023 hadde det økt til 87,5%.

Tabell 4: Dekningsgrad barnehage

	2020 ?	2021 ?	2022 ?	2023 ?
	1-5 åringer ?	1-5 åringer ?	1-5 åringer ?	1-5 åringer ?
Nasjonalt - Fylke - Kommune	Andel ?	Andel ?	Andel ?	Andel ?
- Hele landet	92,7%	93,4%	93,4%	93,8%
- Innlandet	93,2%	93,8%	94,1%	93,5%
Åsnes	89,2%	93,4%	85,0%	87,5%

UDIR, tall hentet fra SSB tabell 12056

På landsbasis har det siden 2016 vært en jevn stigning i prosentandel barn i barnehage i alle aldersgrupper. Årsaken til nedgangen i Åsnes i 2022 er usikker.

I tabellen under vises antall søknader ved hovedopptak for årene 2022, 2023 og 2024. Som tabellen viser er det relativt jevnt antall søknader.

Tabell 5: Hovedopptak 2022,2023, 2024

	Totalt antall søknader	Søknader over 3 år	Søknader under 3 år	Søkere uten rett *født etter 30.11
2022	50	9	41	6
2023	52	8	44	5
2024	47	8	39	10

7.2.2 Forventet utvikling

Tabellen under viser samlet hva Åsnes kommune trenger av barnehageplasser, både privat og kommunalt, hvis kommunen følger lav utvikling i årene fremover. Nå- situasjon viser totalt antall barn som er rapportert pr 15.12.2023 som går i barnehage i Åsnes kommune. Disse tallene er stadig i endring, men det gir en oversikt.

Tabell 6: Forventet utvikling

	Nå-situasjon 15.12.2023	2025	2030	2035	2040
1- åringer – født 2022	34 (68pl.)	43 (86pl.)	41 (82pl.)	39 (78pl.)	37 (74pl.)
2- åringer – født 2021	57 (114pl.)	45 (90pl.)	43 (86pl.)	39 (78pl.)	38 (76pl.)
3-åringer*– født 2020	38 (57pl.)	47 (70,5pl.)	43 (64,5pl.)	41 (61,5pl.)	39 (58,5pl.)
4- åringer – født 2019	63	47	45	43	41
5- åringer– født 2018	48	59	45	43	41
Antall plasser	350	352,5	322,5	303,5	290,5

* 3-åringer opptar 2 plasser i vårhalvåret og 1 plass i høsthalvåret. Hver 3-åring er derfor regnet som 1,5 plass i denne oversikten.

Tallene forutsetter altså en befolkningsutvikling i tråd med lav vekst. Avvik fra alternativet lav vekst, og en økt eller redusert bruk av barnehage i ett eller flere kull, vil kunne påvirke tallene.

Den usikre situasjonen med krig i Ukraina og flyktningestrøm, som tidligere nevnt, bør tas med i betraktningen. Kommunen kan også fremover komme til å få flyktninger med behov for barnehageplass. Om behovet for barnehageplasser øker ytterligere, vil henge sammen med hvilken aldersgruppe kommunen bosetter og hvor mange som faktisk blir bosatt.

7.3 Hvor søkes det barnehageplass?

Det kommunen opplever er at flertallet av familier gjennom mange år søker seg til sentrum ved Myrsnipa barnehage. I tillegg har Tyristubben mange søkere. Tabellene under viser søkertall (førsteprioritet) til de ulike barnehagene fra 2013, 2016, 2019 og 2023, hentet fra referatene fra hovedopptaksmøtene.

Tabell 7: Oversikt antall søkere

	2013	2016	2019	2023	2024
Myrsnipa	25	13	15	15	6
Jara	9	3	4	1	1
Bashammeren	10	5	4	3	4
Sønsterud	9	6	3	3	2
Mosogn	4	5	5	6	2
Solør	1	0	5	8	6
Montessori					
Kilen/ Finnskogen	12	10	0	Avviklet	Avviklet
Tyristubben FUS	13	11	16	16	16

7.4 Nå-situasjon: Driftsutgifter til bemanning og utstyr

Tabellen under viser korrigerte brutto driftsutgifter til barnehage pr barn i kommunal barnehage. Tallene inkluderer ikke spesialpedagogisk hjelp og evt. skyssutgifter. Tallene inkluderer ikke kostnader til drift og vedlikehold av bygg.

Tabell 8: Driftsutgifter

	2020	2021	2022	2023
Åsnes	187 776	203 250	216 186	258 604
KOSTRA-gruppe 1	172 656	190 205	196 934	222 137
Landet (uten Oslo)	174 408	192 320	201 112	222 355

Kilde: KOSTRA-tabell 12379

Vi ser at Åsnes sine utgifter pr barn ligger over nivå med KOSTRA-gruppens, og over landssnittet. Dette betyr at kommunen har lite kostnadseffektiv drift. Dette bidrar til høyere tilskuddsutbetaling til våre private barnehager som omtalt tidligere i rapporten.

7.5 Bosettingsmønster og boligutvikling

Barnehageloven § 14 fastslår at *Barnet har rett til plass i barnehage i den kommunen der det er bosatt.* Jf. §10 i barnehageloven er det kommunen som har plikt til å tilby plass i barnehage til barn under opplæringspliktig alder som er bosatt i kommunen, jf. § 16 i samme lov. §10 annet ledd andre setning definerer at utbyggingsmønster og driftsformer skal tilpasses lokale forhold og behov. Kommunen har historisk hatt mange barnehager spredt rundt om i kommunen, og kommunestyret vedtok enstemmig 19.04.21 at barnehagetilbud i grendene skal opprettholdes, se side 7.

7.5.1 Nå-situasjon: bosettingsmønster og demografi

For å få mer detaljerte befolkningstall i de ulike områdene av kommunen, er det hentet ut tall for de ulike tettsted og kretsene.

Tabell 9

Tettsted og krets	Antall personer (SSB- august 2024)	Antall barn i 1 – 5 år pr augsut 2024 fordelt på gamle skolekretser. Hentet fra Folkeregisteret
Arneberg	792 (799)	I Flisa krets: 125 barn
<i>Børke</i>	260	
<i>Arneberg</i>	211	
<i>Kveset</i>	321	
Flisa	2574 (2511)	
<i>Haslerud</i>	237	
<i>Flisa Vest</i>	334	
<i>Flisa Øst - Flobergshagen</i>	630	
<i>Kjølaberget Øst</i>	544	
<i>Keiserud - Toverud</i>	229	
<i>Kravdalen - Lisarud</i>	151	
<i>Bashammeren - Sletta</i>	449	
Sønsterud	1711 (1731)	I Sønsterud krets: 107 barn
<i>Sjøli</i>	178	
<i>Glorviken</i>	144	
<i>Kjellmyra Vest</i>	628	
<i>Kjellmyra Øst</i>	196	
<i>Sønsterud</i>	565	
Åsnes Finnskog	713 (703)	
<i>Kilen</i>	257	
<i>Velta</i>	180	
<i>Linna- Ramsli</i>	20	
<i>Gretviken- Flisdalen</i>	150	
<i>Hof Vestre Finnskog</i>	98	
<i>Breidsjøberget</i>	8	
Hof	1544 (1462)	I Jara krets: 34 barn
<i>Åsa</i>	256	
<i>Lauta</i>	296	
<i>Jara</i>	465	
<i>Østmo - Korsmo</i>	257	
<i>Hof - Åsa</i>	270	
Uoppgitt grunnkrets	5	

Kilde: SSB, tabell 03417

Det er også relevant å vite hvor dagens barnehagebarn bor basert på hvilken skolekrets de tilhører, og dette vises i tabellen over.

Tabellen viser at barna bor spredt i kommunen, og at det er behov for et barnehage tilbud i sentrum og i grendene. Åsnes har, som tidligere vist i dokumentet, også gode private barnehager som ligger spredt i grendene.

7.5.2 Boligutvikling framover

Tabellen under viser en oversikt over antall ubebygde **kommunale** tomter i de ulike delene av kommunen pr 28.08.2024.

Tabell 10: Kommunale tomter

Tettsted	Reguleringsplan	Ubebygde kommunale tomter
Arneberg	Høgbakken	3
Flisa	Bashammeren	2
Flisa	Evenshaugen og Kjølaberget	4
Åsnes Finnskog	Skalbukilen	6

I tillegg er det et ukjent antall private tomter i kommunen, blant annet på Sønsterud og Flisa Terrasse. Der er det private reguleringsplaner som gjelder.

7.6 Arbeidsplasser og pendlermønster

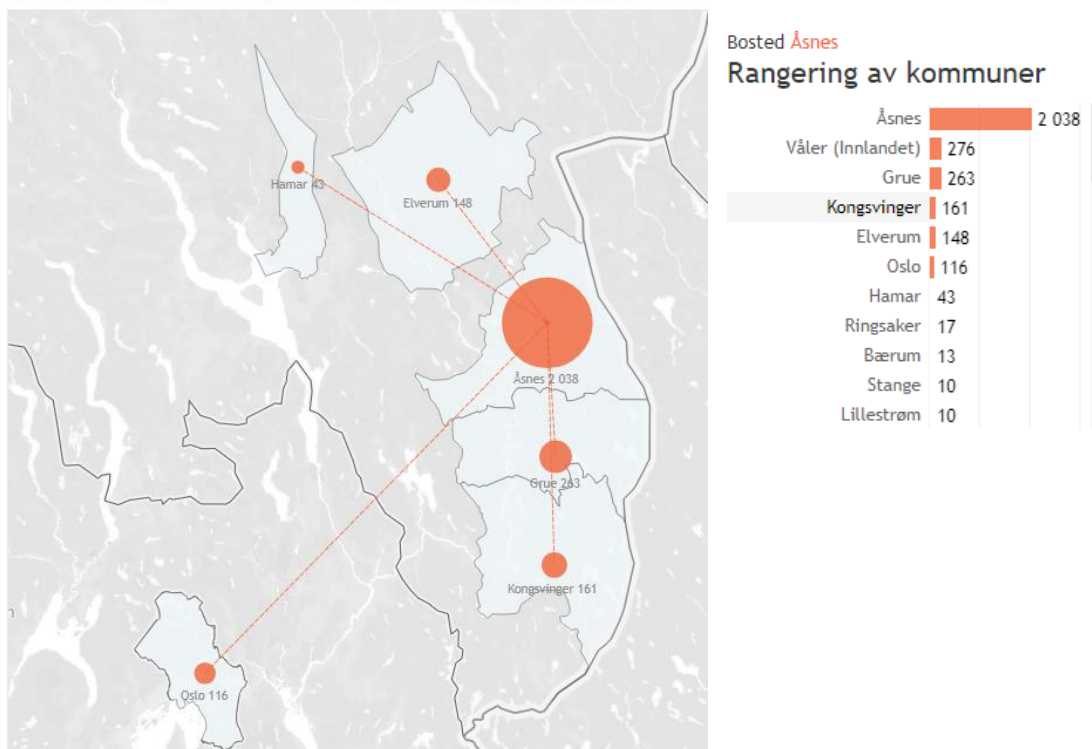
7.6.1 Nå-situasjon: Arbeidsplasser og pendlermønster

Kommunen har flere stabile næringslivsaktører som sysselsetter lokalbefolkningen, i tillegg til kommunen selv. Kartet og tabellen på neste side viser hvilke kommuner Åsnes sine innbyggere pendler til, og hvor mange som jobber i Åsnes fra andre kommuner. I tillegg vil det være noen ytterligere personer som arbeider i andre kommuner i landet utenom de som er nevnt på neste side.

Tabell 11: Oversikt over hvor bosatte i Åsnes arbeider

KART Bosted

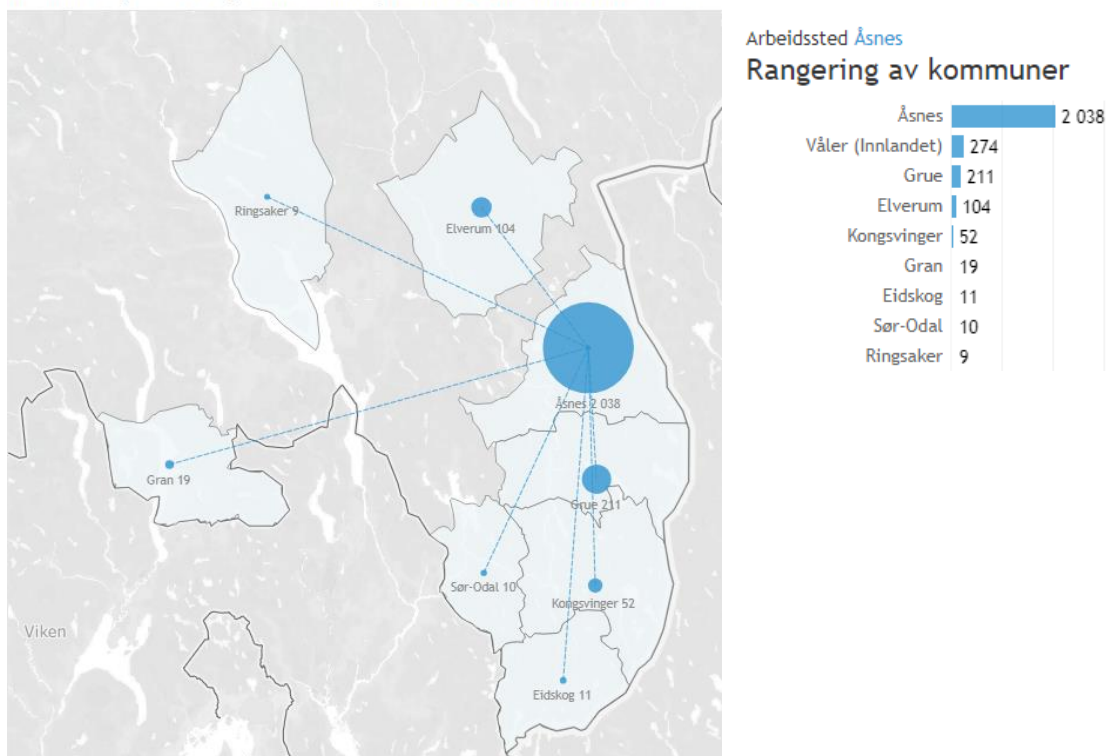
Hvor jobber sysselsatte personer som bor i Åsnes kommune? 2023

Tabell 12: Oversikt over hvor personer som jobber i Åsnes pendler fra

KART Arbeidssted

Hvor bor sysselsatte personer som jobber i Åsnes kommune? 2023

Kilde: SSB, tabell 03321

Ut ifra oversiktene over går pendlerstrømmen både nord- og sørover, og den er omtrent like stor. Med pendling menes her at man bor i en kommune og arbeider i en annen. De fleste sysselsatte i Åsnes arbeider derimot i egen kommune. Av de som pendler er det noen flere som pendler ut av kommunen, enn inn i kommunen. Vi har ingen holdepunkter for å anta at noe av dette vil endres.

Innad i kommunen viser tilgjengelig data fra kommunens register at det på en vilkårlig arbeidsuke i mars 2024, i snitt var 2199,8 passeringer på riksvei 2 (ved Baltebøl) mot Flisa. Det vil også være gjennomreisende. Til sammenligning var det i snitt 751,4 passeringer på Lauta til Flisa. På Kaptein Dreyers veg (ved Lisarud), var det i snitt 1647,2 passeringer mot Flisa. I samme tidsrom var det 1681 passeringer mot Sønsterud.

Ut ifra barnehage tilbud kan det være av betydning for pendlerforeldre, at barnehage tilbud ligger i nærheten av pendlerlinjene.

7.6.2 Forventet utvikling, arbeidsplasser

De siste årene har den lokale sysselsettingen variert, men holder seg over tid. Det arbeides løpende med næringsutvikling som vil kunne gi en viss økning i lokale arbeidsplasser, men dette er et langsiktig arbeid og omfanget av effektene er vanskelig å anslå. Svingninger i konjunktorene, endringer i rammebetingelser og internasjonale hendelser påvirker sysselsettingen.

7.7 Innspill fra foresatte om avgjørende faktorer for valg av barnehage

I november 2022 ble det sendt ut infoskriv med spørsmål til alle foresatte med barn i kommunal barnehage, og der de ble stilt to åpne spørsmål.

Spørsmål 1. *«Hva var viktig for deg/dere ved valg av barnehage? Begrunn gjerne svaret.»*

Spørsmål 2. *«Er det noe annet dere ønsker arbeidsgruppa bør ta i betraktning når utredningen utarbeides?»*

I forhold til det første spørsmålet er det mange foresatte som påpeker avstanden til barnehagen fra hjemmet som en hovedårsak til at de valgte som de gjorde, og i tillegg at det var praktisk med levering/ henting i forbindelse med jobb. I tillegg var det flere som begrunnet barnehagevalget med at de har søsken i barnehagen, at de hadde hørt at barnehagen hadde et godt rykte, stabil bemanning, dyktig personale og at barnehagen hadde et naturlig uteområde. Det kom tilbakemeldinger om at det var viktig at barna fikk lære om lokalhistorie, fikk bruke skolens uteområde og at de selv hadde gode minner fra egen barndomstid i samme barnehage.

Det var flere som også påpekte at de valgte barnehage ut ifra at det var få barn på avdelingen, og at det var mulighet for å bli kjent med de ansatte og at det ble brukt faste vikarer. Noen valgt barnehage på bakgrunn av at det var en kommunal barnehage, mens andre hadde fått barnehagen tildelt da det var fullt i den private de søkte. Noen valgte på bakgrunn av at det var en sentrumsbarnehage, og andre valgte ut ifra at de ville ha en barnehage utenfor sentrum i et rolig område med lite trafikk.

I forhold til det andre spørsmålet, kom det også inn noen synspunkter. Flere påpekte at kommunen burde bruke hele kommunen, og at spredte barnehager sikrer bosetting i hele kommunen. Noen ønsket seg lengre åpningstid, og at alle barn skal ha like forutsetninger, både faglig og sosialt. Noen mener at barna får bedre psykisk helse ved små barnegrupper og at det er viktig med godt samspill mellom voksne og barn.

Det er viktig å påpeke at det totalt kom inn 23 besvarelser fra foresatte, og dette utgjør en lav andel av total andel foresatte (Vedlegg 5).

7.8 Private barnehager

Åsnes kommune har i dag tre private barnehager; Mosogn, Tyristubben FUS AS og Solør Montessori barnehage. Kommunen har pr i dag ikke fått noen signaler fra de private om at de tenker å endre sine barnehager eller legge ned. De har gjennom de siste årene hatt full oppdekking. Private barnehager er viktig for tilbudet om barnehager i Åsnes, og det er et godt samarbeid på tvers av alle barnehagene og med barnehagemyndighet. Det gjennomføres blant annet felles planleggingsdager, og foreldremøter. I tillegg er det godt samarbeid i forhold til felles planer for utvikling av barnehagene i kommunen.

Historisk har private barnehager vært viktig i Norge for å nå målet om full barnehagedekning. Barnehagemyndigheten har ansvar jf. §11 i barnehageloven å likebehandle private og kommunale barnehager. Det er likevel kommunes ansvar jf. § 10 annet ledd, å tilby plass til barn i barnehage. Det er viktig at kommunen jf. plikten i §10, kan sikre kapasitet slik at alle barnehagebarn med rett til plass får dette.

Barnehagene ligger spredt i kommunen. Solør Montessori ligger 7 km sør for sentrum på østsiden av Glomma. Tyristubben Fus barnehage ligger 4 km øst for sentrum og Mosogn barnehage ligger 8,9 km sør for sentrum på vestsiden av Glomma.

Det utbetales kvarttalsvise tilskudd til de private barnehagene, med bakgrunn i vedtak om sats for barn over og under tre år. I tillegg utbetales det kapitaltilskudd pr barn. Hva som ligger til grunn for utbetalingen er det gjort rede for på side 23.

8. Ulike alternativer for organisering av kommunale barnehager

Arbeidsgruppa har vurdert ulike alternativer. Vi har hatt ekstern bistand fra HRP og Multiconsult til å vurdere ulike alternativ, med begrunnelse i at kommunen ikke har rett kompetanse til å utføre denne vurderingen. Det ble tidligere lagt en føring på at Jara barnehage skal legges ned fra høsten 2025 jf. kommunestyrevedtak fra 2021, dette er bakgrunnen for at Jara barnehage ikke er vurdert i alternativene fra HRP. Jara barnehage og skole ble lagt ned 1. august 2024, som et av flere tiltak grunnet den økonomiske situasjonen som kommunen står i. I kommunestyremøte 27.05.2024 ble det vedtatt at ytterligere tre alternativ skulle utredes, og denne jobben ble tildelt Multiconsult, etter anbudsrunde. Det vises til den eksterne rapporten fra HRP sin konsekvensutredning «Barnehagestruktur i Åsnes kommune», vedlegg 6, og «Konsekvensutredning med underliggende tilstandsvurderinger» utarbeidet av Multiconsult, vedlegg 10.

Arbeidsgruppa for fremtidens barnehage i Åsnes kommune har vurdert fire alternativ som HRP har sett nærmere på:

- *Alternativ 0* Sønsterud, Myrsnipa og Bashammeren barnehage opprettholdes*
- *Alternativ 1* Bashammeren og Myrsnipa m/ tilbygg. Sønsterud og Jara legges ned og byggene selges.
- *Alternativ 2* Ny kommunal barnehage. Byggene selges.
- *Alternativ 3* Slå sammen Jara, Bashammeren og Myrsnipa til en barnehage, beholde Sønsterud. Byggene selges.

*Den eksterne rapporten har i tillegg lagt til alternativ 0 med a og b løsning:

- Alternativ 0a er å utbedre Sønsterud, Myrsnipa og Bashammeren i henhold til tilstandsvurdering. Alternativ 0a vil i praksis bety å utsette et av de andre alternativene i saken.
- Alternativ 0b er å oppgradere Sønsterud, Myrsnipa og Bashammeren til dagens standard.

I tillegg har Multiconsult utarbeidet en konsekvensvurdering av følgende alternativ:

- *Alternativ 0* Rehabilitering eksisterende barnehager (iht. lovkrav)
- *Alternativ 1a* Jara som stor kommunal barnehage med 5 avdelinger, beholde Myrsnipa. Legge ned Sønsterud barnehage og Bashammeren.
- *Alternativ 1b* Jara som stor kommunal barnehage med 5 avdelinger, beholde Bashammeren. Legge ned Sønsterud barnehage og Myrsnipa.
- *Alternativ 2a* Sønsterud skole som storbarnehage med 5 avdelinger, beholde Bashammeren. Legge ned Jara, Sønsterud barnehage og Myrsnipa.
- *Alternativ 2b* Sønsterud skole som storbarnehage med 5 avdelinger, beholde Myrsnipa. Legge ned Jara, Sønsterud barnehage og Bashammeren.
- *Alternativ 3* Flytte Bashammeren til Jara, legge ned Bashammeren, Myrsnipa

og Sønsterud barnehage, opprette barnehage på Østsiden med 5 avdelinger (hvor Åsnes opplæringscenter er i dag), flytte opplæringscenteret til Myrsnipa.

8.1 Alternativ 0 HRP: Sønsterud, Myrsnipa og Bashammeren barnehage opprettholdes

Alternativ 0a viser kun nødvendige og åpenbare mangler som må utbedres umiddelbart. Alternativ 0b viser rehabilitering av byggene opp til dagens nivå.

8.1.1 Alternativ 0a. Kun akutte tiltak i Sønsterud, Myrsnipa og Bashammeren

Dette alternativet innebærer kun nødvendige oppgradering. I praksis vil dette bety å utsette et av de andre alternativene i saken.

Tabell 13: Økonomiske konsekvenser alternativ 0 kun nødvendig tiltak

Økonomiske konsekvenser alternativ 0 kun nødvendige tiltak		
Vedlikeholdskostnader på 170 kr pr m ² år * 2100m ² =		357.000
driftskostnader på 1500 kr pr m ² år * 2100m ² =		3.150.000
Samlet FDV kr		3.507.000
Lønnsutgifter 30,5 årsverk	21.782.694	/ 115 barn = 189.414,73
Sum drift kommunale barnehager		25.289.964 *
Tilskudd til private barnehager	125 barn a 189.415 = Ved redusert antall barn i 2040 er dette tallet redusert til 81	23.676.841
Sum barnehagedrift 0 alternativet		48.966.535
Umiddelbare utgifter til inndekking av kun nødvendige tiltak.		2.630.000
2024	51.596.535	Engangs kostnad Pr år
2030	-	Se alternativ under
2040	-	Se alternativ under

Sønsterud, Myrsnipa og Bashammeren kan ikke dekke kommunens behov for 120 barnehageplasser uten tilrettelegging og tilbygg. Eksempelet er likevel medtatt for å sammenligne dagens forhold mot de ulike alternativene som er listet opp senere i rapporten.

Å ikke bruke investeringsmidler på disse byggene i dag vil medføre at byggene må rehabiliteres i nær fremtid. Alternativ 0 kun nødvendige tiltak er kun en utsettelse av en av de andre alternativene.

Når det gjelder Bashammeren bør man undersøke hvorfor energiforbruket er så høyt og treffe tiltak. Dette behøver ikke å være forbundet med rehabilitering. Rehabiliteringsbehovet på Bashammeren med hensyn til teknisk anlegg, tak, vinduer og så videre kan nok utsettes i 5- 10 år til.

8.1.2 Alternativ 0b. Oppgradere Sønsterud, Myrsnipa og Bashammeren til dagens standard

HRP har tatt utgangspunkt i at bygningsmassen kan rehabiliteres slik den er uten rivning eller tilbygg. Rehabiliteringskostnaden er satt til 30.000, - pr kvadratmeter. Erfaringsmessig koster totalrehabilitering av dette omfanget minst like mye som å bygge nytt, som regel mer. Dette skyldes blant annet at et nybygg er mindre på grunn av bedre arealeffektivitet. Kostnadene per kvadratmeter blir i tillegg omtrent de samme fordi behovet for «skreddersøm» og tilleggsløsninger i eksisterende bygningsmasse medfører langt flere arbeidstimer enn oppføring av nybygg.

HRP regner ikke dette som et aktuelt alternativ for kommunen, men setter det opp slik at alle alternative varianter er analysert og sammenligningsgrunnlaget er mest mulig likt.

Tabell 14: Oversikt areal, pris og investeringskostnad for barnehagene.

Sted	Areal [m²]	Pris [kr pr m²]	Kostnad [millioner kr] (eks mva.)
Sønsterud	310	30 000	9,3
Bashammeren*	485	30 000	14,55
Myrsnipa	890	30 000	26,7
Kostnader tilbygg 1 avdeling + personalbase ved Myrsnipa	240	48 000	11,52
Samlet	1925		62,07

* Man kan tenke seg at Bashammeren er en "ny" barnehage, men med 20 års driftstid er det mange komponenter som har oppfylt sin levetid eller som veldig snart kommer dit. Energibehovet er også usedvanlig høyt.

I tilstandsvurderingene av lokalenes egnethet viser de eksterne til at de eldste barnehagene har omfattende behov for ombygginger/tilpasninger til mer rasjonell drift og utforming. Det er også forhold som bør rettes som krever investeringer slik det er nå.

Tabell 15: Økonomiske konsekvenser alternativ 0 rehabilitering

Økonomiske konsekvenser alternativ 0 rehabilitering				
Vedlikeholdskostnader kr pr m2 år	170	1925	327 250	
Driftskostnader kr pr m2 år	1500	1925	2 887 500	
Kapitalkostnader			4 551 800	Første driftsår.
Samlet FDV kr			7 766 550	
Lønnsutgifter årsverk		30,78	21 634 100	/ 120 barn = 180 284
Sum drift kommunale barnehager			33 952 450	
Tilskudd til private barnehager	121 barn	180 284	21 814 384	2024
Sum barnehagedrift 0 Rehabilitering alternativet			55 766 834	2024
97 barn i privat barnehage			50 612 414	2030
76 barn i privat barnehage			44 343 647	2040

8.2 Alternativ 1 HRP: Bashammeren og Myrsnipa m/tilbygg.

Sønsterud og Jara sine barnehageplasser flyttes til andre kommunale barnehager, byggene selges.

Alternativet legger til grunn egnethet ved bygg og uteområder når man tenker at man vil beholde en barnehage i området Bashammeren og en barnehage i sentrum.

Det at man bygger en ny skole støtter opp om konsentrasjonen rundt sentrum og en forventning om at foreldre vil se det som fordelaktig å kunne ha barn i barnehagealder og skolealder, samt fritidsinteresser på samme sted. Samtidig kan det være stimulerende for lokalsamfunnet å ha barnehage i nærmiljøet. De private barnehagene dekker området sør for Flisa med to barnehager samt Kjellmyra nord-øst for sentrum.

Tabell 16: Oversikt areal, pris og investeringskostnad for barnehagene.

Sted	Areal [m²]	Pris [kr pr m²]	Kostnad [millioner kr] (eks mva.)
Bashammeren	485	30 000	14,55
Myrsnipa	890	30 000	26,7
Samlet	1375		41,25
Kostnader tilbygg 3 avd + personalbase ved Myrsnipa	573	48 000	27,50
Sum	1948		69,0
Inntekt Salg Jara og Sønsterud			Jara 1,8 Sønsterud 1,8

Tabell 17: Økonomiske konsekvenser alternativ 1

Økonomiske konsekvenser alternativ 1: Bashammeren + Myrsnipa med tilbygg			
Vedlikeholdskostnader på 170 kr pr m2 år * 1948m2 =		331.160	
Driftskostnader på 1500 kr pr m2 år * 1948m2 =		2.922.000	
Kapitalkostnader		4.796.000	Første driftsår.
Samlet FDV kr		8.049.160	
Lønnsutgifter 31 årsverk		21.912.060	/ 120 barn = 182.601
Sum drift kommunale barnehager		34.757.220	
Tilskudd til private barnehager	125 barn a 182.601 =	22.094.661	2024
Sum barnehagedrift 1 Bashammeren og Myrsnipa med tilbygg		56.851.881	2024
97 barn i privat barnehage		51.597.469	2030
76 barn i privat barnehage		45.146.848	2040

8.3 Alternativ 2 HRP: En ny kommunal barnehage

Dette alternativet har som utgangspunkt at de 4 eksisterende barnehagene legges ned, og at det bygges en ny sentrumsnær barnehage på Flisa. 8-avdelings barnehage på Flisa. HRP har ikke sett konkret på mulighetsrommet for å etablere barnehage på Flisa, men er kjent med at det ofte er en suksessfaktor for en barnehage å plasseres helt nært en barneskole. Da dette gir samdriftsfordeler på skyss med offentlig transport og bil. En ny kompakt og effektiv barnehage kan utformes på mange måter. Den kjennetegnes ved at man får veldig god drift på begynnelsen og slutten av dagen, samt i høytider og ferier hvor det er lett å bemanne barnehagen selv

med få barn til stede og dermed færre voksne. Samtidig får man en betydelig stordriftsfordel ved at økt samarbeid og mer hensiktsmessig organisering og redusert vikarbehov.

Tabell 18: Oversikt areal, pris og investeringskostnad for barnehagen.

Hva	Areal [m²]	Pris [kr pr m²]	Kostnad [millioner kr] (eks mva.)
Flisa sentrum	1721	48 000	82,608
Inntekt salg Bashammeren, Jara, Sønsterud og Myrsnipa			9,8

Tabell 19: Økonomiske konsekvenser alternativ 2

Økonomiske konsekvenser alternativ 2 nybygg Flisa sentrum			
Vedlikeholdskostnader på 170 kr pr m2 år * 1721m2 =		292.570, -	
Driftskostnader på 1500 kr pr m2 år * 1721m2 =		2.581.500, -	
Kapitalkostnader		5.339.253, -	Første driftsår.
Samlet FDV kr		8.213.323, -	
Lønnsutgifter 29 årsverk		18.057.700, -	/ 120 barn = 150.481, -
Sum drift kommunale barnehager		26.931.700, -	
Tilskudd til private barnehager	125 barn a 150.481 =	18.208.201, -	2024
Sum barnehagedrift 2 Nybygg alternativet		49.818.458, -	2024 Pr år
97 barn i privat barnehage		45.236.144, -	2030
76 barn i privat barnehage		39.163.727, -	2040

8.4 Alternativ 3 HRP: Slå sammen Myrsnipa, Bashammeren og Jara til en barnehage, og beholde Sønsterud

Det er lagt til grunn pendlerstruktur når man tenker at man vil beholde en barnehage i området Sønsterud og en barnehage i sentrum. Det at man bygger en ny skole støtter opp om konsentrasjonen rundt sentrum. Det er en forventning at foreldre vil se det som fordelaktig å kunne ha barn i barnehagealder og skolealder, samt fritidsinteresser på samme sted. Samtidig kan det være stimulerende for lokalsamfunnet å ha barnehage i nærmiljøet. De private barnehagene dekker området sør for Flisa med to barnehager samt Kjellmyra nord øst for sentrum. Sønsterud "konkurrerer" om barnehageplassene i nord-øst med FUS barnehagen på Kjellmyra, som de pendlende også passerer på veien til Flisa eller Elverum.

Tabell 20: Oversikt areal, pris og investeringskostnad for barnehagene (beholde Myrsnipa).

Sted	Areal [m²]	Pris [kr pr m²]	Kostnad [millioner kr] (eks mva.)
Sønsterud	310	30 000	9,3
Myrsnipa	890	30 000	26,7
Samlet	1200		36,0
Kostnader tilbygg 3 avdelinger + personalbase ved Myrsnipa	573	48 000	27.504
Sum	1773		63,5
Inntekt Salg Jara og Bashammeren			Jara 1,8 Bashammeren 3,0

Tabell 21: Oversikt areal, pris og investeringskostnad for barnehagene (med nybygg i sentrum).

Sted	Areal [m²]	Pris [kr pr m²]	Kostnad [millioner kr] (eks mva.)
Sønsterud	310	30 000	9,3
Nybygg	1310	48 000	62,9
Sum	1620		72
Salg Jara og Bashammeren, og Myrsnipa			8.0

Tabell 22: Økonomiske konsekvenser alternativ 3

Økonomiske konsekvenser alternativ 3 Sønsterud og sentrum			
Vedlikeholdskostnader på 170 kr pr m2 år * 1948m2 =		331.160	
Driftskostnader på 1500 kr pr m2 år * 1948m2 =		2.922.000	
Kapitalkostnader		4.693.333	Første driftsår
Samlet FDV kr		7.946.493	
Lønnsutgifter 31 årsverk		21.912.060	/ 120 barn = 182.601, -
Sum drift kommunale barnehager		34.551.887	
Tilskudd til private barnehager	125 barn a 182.601 = Ved redusert antall barn i 2040 er dette tallet redusert til 96	22.094.661	2024
Sum barnehagedrift alternativ 3 Sønsterud og sentrum		56.646.547, -	2024 Pr år
97 barn i privat barnehage		51.410.802, -	2030
76 barn i privat barnehage		45.016.191, -	2040

8.5 Alternativ 0 Multiconsult: Rehabilitering eksisterende bygg

I henhold til vedtak i kommunestyret reduseres dagens barnehagestruktur til tre kommunale barnehager og det er behov for barnehageplass til 120 barn. Bashammeren er bygget som en tre-avdelings barnehage. Bashammeren driftes med en småbarnsavdeling med 9 barn og to store-barneavdelinger med 18 barn, og det benyttes tre av tre avdelinger med til sammen 45 barn (54 plasser i bruk). Myrsnipa har tre avdelinger og skal da dekke resten av behovet for kommunale barnehageplasser i Åsnes opplæringsssenter - 42 plasser. Myrsnipa trenger dermed å bygges ut fra dagens tre avdelinger til fire avdelinger. Ved en slik ombygging sier HRP-rapporten at dagens bygning vil representere mindre enn femti prosent av verdien, og hele tiltaket får dermed krav i henhold til dagens gjeldende forskrift.

Tabell 23: Alt. 0

Sted	Areal [BTA]	Arealbesparelse BTA	Pris [kr pr kvm]	Kostnad [mill kr] (eks. mva)	Inntekt [mill kr]
Sønsterud bhg (består 2 avd)	310		30 000	9.30	
Bashammeren bhg (består 3 avd)	485		30 000	14.55	
Myrsnipa bhg (3 avd)	890		30 000	26.70	
Myrsnipa bhg (tilbygg 1 avd)	240		48 000	11.52	
Sum barnehage	1 925			62.07	

Tabell 24: Økonomiske konsekvenser alternativ 0

Økonomiske konsekvenser alternativ 0		
Post	Sum	Kommentar
Verdibevarende vedlikehold på 170 kr pr kvm år * 1925 kvm =	327 250	Første driftsår (2025)
Driftskostnader på 1.500 kr pr kvm år * 1925 kvm =	2 887 500	Første driftsår (2025)
Kapitalkostnader	4 551 800	Første driftsår (2025)
Samlet FDV kostnad	7 766 550	Første driftsår (2025)
Lønnsutgifter 30.67 årsverk	21 634 100	/120 barn = kr 180284
Sum drift kommunale barnehager	37 167 200	
Restareal tomgangsleie (drift) på 170 kr pr kvm år * 0 kvm =	-	Første driftsår (2025)
Tilskudd til private barnehager 121 barn à kr 180284 =	21 814 384	Første driftsår (2025)
Sum barnehagedrift 3 Åsnes Opplærings, Jara, Myrsnipa	58 981 584	Første driftsår (2025)
97 barn i privat barnehage	54 240 964	År 2030
76 barn i privat barnehage	49 627 397	År 2040

8.6. Alternativ 1 Multiconsult: Jara som stor kommunal barnehage med 5 avdelinger (med evt. SFO- ordning), legge ned Sønsterud barnehage og enten Bashammeren eller Myrsnipa

Jara som stor kommunal barnehage med 5 avdelinger (med evt. SFO-ordning), legge ned Sønsterud barnehage og enten Bashammeren eller Myrsnipa. Totalt ble det anslått et vedlikeholdsbehov og anbefalte tiltak på Jara til cirka kr. 144 180 000,- eksklusiv merverdiavgift, eller kr 41.200 per kvm. Det er valgt å skille alternativet inn i alternativ 1a og 1b. Det er lagt til grunn egnethet ved bygg og uteområder når man tenker at man vil beholde en barnehage i området Bashammeren eller en barnehage i Myrsnipa

I vurderingen av tilpasningsdyktigheten er ikke Jara et fleksibelt bygg, men fotavtrykket til skolen tilsier at en barnehage på 1163 kvm kan etableres i 1. etasje i bygget.

8.6.1 Alternativ 1a: Jara som stor kommunal barnehage med 5 avdelinger, beholde Myrsnipa. Legge ned Sønsterud barnehage og Bashammeren.

Tabell 25: Alternativ 1a – Jara og Myrsnipa – Bashammeren selges

Sted	Areal [BTA]	Arealbesparelse BTA	Pris [kr pr kvm]	Kostnad [mill kr] (eks. mva)	Inntekt [mill kr]
Jara skole (5 avd)	1 163		30 000	34.89	
Myrsnipa bhg (består 3 avd)	890		30 000	26.70	
Sum barnehage	2 053			61.59	
Restareal Jara skole	2 337				
Restareal Sønsterud skole	3 400				
Inntekt salg Sønsterud bhg		430			1.8
Inntekt salg Bashammeren bhg		485			3.0
Sum	7 790	915			4.8

Tabell 26: Økonomiske konsekvenser alternativ 1a

Økonomiske konsekvenser alternativ 1a		
Post	Sum	Kommentar
Verdibevarende vedlikehold på 170 kr pr kvm år * 2053 kvm =	349 010	Første driftsår (2025)
Driftskostnader på 1.500 kr pr kvm år * 2053 kvm =	3 079 500	Første driftsår (2025)
Kapitalkostnader	4 516 600	Første driftsår (2025)
Samlet FDV kostnad	7 945 110	Første driftsår (2025)
Lønnsutgifter 31 årsverk	21 912 060	/120 barn = kr 182600.5
Sum drift kommunale barnehager	37 802 280	
Restareal tomgangssleie (drift) på 170 kr pr kvm år * 5737 m2 =	975 290	Første driftsår (2025)
Tilskudd til private barnehager 125 barn à kr 182600 =	22 825 063	Første driftsår (2025)
Sum barnehagedrift 1a Jara og Myrsnipa	61 602 633	Første driftsår (2025)
97 barn i privat barnehage	56 079 219	År 2030
76 barn i privat barnehage	51 423 408	År 2040

8.6.2 Alternativ 1b: Jara som stor kommunal barnehage med 5 avdelinger, beholde Bashammeren. Legge ned Sønsterud barnehage og Myrsnipa

Tabell 27: Alternativ 1B – Jara og Bashammeren – Myrsnipa selges

Sted	Areal [BTA]	Arealbesparelse BTA	Pris [kr pr kvm]	Kostnad [mill kr] (eks. mva)	Inntekt [mill kr]
Jara skole (5 avd)	1 163		30 000	34.89	
Bashammeren bhg (består 3 avd)	485		30 000	14.55	
Sum barnehage	1 648			49.44	
Restareal Jara skole	2 337				
Restareal Sønsterud skole	3 400				
Inntekt salg Sønsterud bhg		430			1.8
Inntekt salg Myrsnipa bhg		890			3.2
Sum	7 385	1 320			5.0

Tabell 28: Økonomiske konsekvenser alternativ 1b

Økonomiske konsekvenser alternativ 1b		
Post	Sum	Kommentar
Verdibevarende vedlikehold på 170 kr pr kvm år * 1648 kvm =	280 160	Første driftsår (2025)
Driftskostnader på 1.500 kr pr kvm år * 1648 kvm =	2 472 000	Første driftsår (2025)
Kapitalkostnader	3 625 600	Første driftsår (2025)
Samlet FDV kostnad	6 377 760	Første driftsår (2025)
Lønnsutgifter 31 årsverk	21 912 060	/120 barn = kr 182600
Sum drift kommunale barnehager	34 667 580	
Restareal tomgangsleie (drift) på 170 kr pr kvm år * 5737 kvm	975 290	Første driftsår (2025)
Tilskudd til private barnehager 125 barn à kr 182600 =	22 825 063	Første driftsår (2025)
Sum barnehagedrift 1b Jara og Bashammeren	58 467 933	Første driftsår (2025)
97 barn i privat barnehage	53 025 519	År 2030
76 barn i privat barnehage	48 531 708	År 2040

8.7 Alternativ 2 Multiconsult: Sønsterud skole som storbarnehage med 5 avdelinger, legge ned Jara, Sønsterud barnehage og enten Myrsnipa eller Bashammeren

Sønsterud skole som storbarnehage med 5 avdelinger, legge ned Jara, Sønsterud barnehage og enten Myrsnipa eller Bashammeren. Totalt ble det anslått et vedlikeholdsbehov og anbefalte tiltak på Sønsterud til cirka kr. 23 700 000,- eksklusiv merverdiavgift, eller kr 6970 kr/ kvm. Det er valgt å skille alternativet inn i alternativ 2a og 2b. Det er lagt til grunn egnethet ved bygg og uteområder når man tenker at man vil beholde en barnehage i området Bashammeren eller en barnehage i Myrsnipa.

8.7.1 Alternativ 2a: Sønsterud skole som storbarnehage med 5 avdelinger, beholde Bashammeren. Legge ned Jara, Sønsterud barnehage og Myrsnipa

Tabell 29: Alternativ 2a – Sønsterud og Bashammeren – Jara og Myrsnipa selges

Sted	Areal [BTA]	Arealbesparelse BTA	Pris [kr pr kvm]	Kostnad [mill kr] (eks. mva)	Inntekt [mill kr]
Sønsterud skole (5 avd)	1 163		30 000	34.89	
Bashammeren bhg (består 3 avd)	485		30 000	14.55	
Sum barnehage	1 648			49.44	
Restareal Sønsterud skole	2 237				
Inntekt salg Jara		3 500			2.4
Inntekt salg Sønsterud bhg		430			1.8
Inntekt salg Myrsnipa bhg		690			3.2
Sum	3 885	4 620			7.4

Tabell 30: Økonomiske konsekvenser alternativ 2a

Økonomiske konsekvenser alternativ 2a		
Post	Sum	Kommentar
Verdibevarende vedlikehold på 170 kr pr kvm år * 1648 kvm =	280 160	Første driftsår (2025)
Driftskostnader på 1.500 kr pr kvm år * 1648 kvm =	2 472 000	Første driftsår (2025)
Kapitalkostnader	3 625 600	Første driftsår (2025)
Samlet FDV kostnad	6 377 760	Første driftsår (2025)
Lønnsutgifter 31 årsverk	21 912 060	/120 barn = kr 182600.5
Sum drift kommunale barnehager	34 667 580	
Restareal tomgangsleie (drift) på 170 kr pr kvm år * 2237 kvm =	380 290	Første driftsår (2025)
Tilskudd til private barnehager 125 barn à kr 182600 =	22 825 063	Første driftsår (2025)
Sum barnehagedrift 2a Sønsterud og Bashammeren	57 872 933	Første driftsår (2025)
97 barn i privat barnehage	52 430 519	År 2030
76 barn i privat barnehage	47 936 708	År 2040

8.7.2 Alternativ 2b: Sønsterud skole som storbarnehage med 5 avdelinger, beholde Myrsnipa. Legge ned Jara, Sønsterud barnehage og Bashammeren

Tabell 31: Alternativ 2 b - Sønsterud og Myrsnipa – Jara, Bashammeren og Sønsterud barnehage selges

Sted	Areal [BTA]	Arealbesparelse BTA	Pris [kr pr kvm]	Kostnad [mill kr] (eks. mva)	Inntekt [mill kr]
Sønsterud skole (5 avd)	1 163		30 000	34.89	
Myrsnipa bhg (består 3 avd)	890		30 000	26.70	
Sum barnehage	2 053			61.59	
Restareal Sønsterud skole	2 237				
Inntekt salg Jara		3 500			2.4
Inntekt salg Sønsterud bhg		430			1.8
Inntekt salg Bashammeren		485			3.0
Sum	4 290	4 415			7.2

Tabell 32: Økonomiske konsekvenser alternativ 2b

Økonomiske konsekvenser alternativ 2b		
Post	Sum	Kommentar
Verdibevarende vedlikehold på 170 kr pr kvm år * 2053 kvm =	349 010	Første driftsår (2025)
Driftskostnader på 1.500 kr pr kvm år * 2053 kvm =	3 079 500	Første driftsår (2025)
Kapitalkostnader	4 516 600	Første driftsår (2025)
Samlet FDV kostnad	7 945 110	Første driftsår (2025)
Lønnsutgifter 31 årsverk	21 912 060	/120 barn = kr 182600
Sum drift kommunale barnehager	37 802 280	
Restareal tomgangsleie (drift) på 170 kr pr kvm år * 2237 kvm =	380 290	Første driftsår (2025)
Tilskudd til private barnehager 125 barn à kr 182600 =	22 825 063	Første driftsår (2025)
Sum barnehagedrift 2b Sønsterud og Myrsnipa	61 007 633	Første driftsår (2025)
97 barn i privat barnehage	55 484 219	År 2030
76 barn i privat barnehage	50 828 408	År 2040

8.8 Alternativ 3 Multiconsult: Flytte Bashammeren til Jara, legge ned Bashammeren, Myrsnipa og Sønsterud barnehage, opprette barnehage på Østsiden med 5 avdelinger (Hvor Åsnes opplæringscenter er i dag), flytte opplæringscenteret til Myrsnipa

Flytte Bashammeren til Jara, legge ned Bashammeren, Myrsnipa og Sønsterud barnehage, opprette barnehage på Østsiden med 5 avdelinger (Hvor Åsnes opplæringscenter er i dag). Opplæringscenteret til Myrsnipa med behov for 8 klasserom for voksenopplæring (VO). Totalt ble det anslått et vedlikeholdsbehov og anbefalte tiltak på Åsnes opplæringscenter til cirka kr. 11 700 000,- eksklusiv merverdiavgift, eller kr 6.500 kr / kvm.

Tabell 33: Alternativ 3 - Åsnes opplæringscenter, Jara og Myrsnipa – Bashammeren og Sønsterud barnehage selges

Sted	Areal [BTA]	Arealbesparelse BTA	Pris [kr pr. kvm]	Kostnad [mill kr] (eks. mva)	Inntekt [mill kr]
Åsnes Opplæringscenter (5 avd)	1 163		30 000	34.89	
Restareal Jara skole	890		30 000	26.70	
Jara skole (3 avd)	890		30 000	26.70	
Sum barnehage	2 943			88.29	
Restareal Åsnes opplæringscenter	637				
Restareal Jara	2 610				
Restareal Sønsterud skole	3 400				
Inntekt salg Sønsterud bhg		430			1.8
Inntekt salg Bashammeren		485			3.0
Sum	9 590	915			4.8

Tabell 34: Økonomiske konsekvenser alternativ 3

Økonomiske konsekvenser alternativ 3		
Post	Sum	Kommentar
Verdibevarende vedlikehold på 170 kr pr kvm år * 2943 kvm =	500 310	Første driftsår (2025)
Driftskostnader på 1.500 kr pr kvm år * 2943 kvm =	4 414 500	Første driftsår (2025)
Kapitalkostnader	6 474 600	Første driftsår (2025)
Samlet FDV kostnad	11 389 410	Første driftsår (2025)
Lønnsutgifter 31 årsverk	21 912 060	/120 barn = kr 182600
Sum drift kommunale barnehager	44 690 880	

Restareal tomgangsleie (drift) på 170 kr pr kvm år * 6647 kvm =	1 129 990	Første driftsår (2025)
Tilskudd til private barnehager 125 barn à kr 182600 =	22 825 063	Første driftsår (2025)
Sum barnehagedrift 3 Åsnes Opplæringscenter, Jara, Myrsnipa ny VO	68 645 933	Første driftsår (2025)
97 barn i privat barnehage	62 944 519	År 2030
76 barn i privat barnehage	57 932 708	År 2040

8.9 Økonomisk sammenstilling og vurdering av alternativene

For å sammenligne de ulike alternativene i forhold til kostnad og drift, har vi utarbeidet en enkel oversikt som vist nedenfor.

Tabell 35- Sammenstilling

	Alt.0a HRP	Alt.0b HRP	Alt.1 HRP	Alt.2 HRP	Alt.3 HRP	Alt.0 MC	Alt.1a MC	Alt.1b MC	Alt.2a MC	Alt.2b MC	Alt.3 MC
Kostnad bygg. Mill.kr eks.moms	2,6	62,07	69,0	82,6	63,5/ 72	62,1	61,6	49,4	49,4	61,6	88,3
Sum barnehagedrift år en	51,0	55,8	56,9	49,8	56,6	59,0	61,6	58,5	57,9	61,0	68,6
Sum barnehagedrift år 2030	-	50,6	50,6	45,2	51,4	54,2	56,1	53,0	52,4	55,5	62,9
Sum barnehagedrift år 2040	-	44,3	44,3	39,2	45,0	49,6	51,4	48,5	47,9	50,8	57,9

Det billigste alternativet på sikt er å bygge en ny barnehage (alt. 2 HRP), og det dyreste alternativet er alternativ tre fra Multiconsult; Flytte Bashammeren til Jara, legge ned Bashammeren, Myrsnipa og Sønsterud barnehage, opprette barnehage på Østsiden med 5 avdelinger (Hvor Åsnes opplæringscenter er i dag), og flytte opplæringscenteret til Myrsnipa.

Kommunen har et ansvar i forhold til barnehageloven, som nevnt tidligere i rapporten, med å tilpasse utbygging og driftsformer til lokale forhold og behov.

8.10 Pedagogiske og praktiske vurderinger av alternativene fra HRP

Barnehagene i Åsnes bærer preg av akutte og kortsiktige løsninger for å imøtekomme økte barnetall og kommunens plikt til å tilby barnehageplass. Avdelingenes plassering gir en dårlig organisering, lite muligheter for samhandling og utnyttelse av personalressurser på tvers av avdelinger og dårlig internkommunikasjon. Dersom man velger å bygge nye eller å rehabilitere barnehagene slik de er, vil man måtte drifte samtidig med en rivnings- og byggeprosess. Dette vil gi økte kostnader til midlertidige løsninger og gi økt belastning på barn, foreldre og ansatte i byggeperioden.

Å beholde eksisterende barnehager slik de er på tre lokasjoner med kun tekniske oppgraderinger og rehabilitering vil ikke løse barnehagenes utfordringer med dårlig organisering, ressursutnyttelse, manglende muligheter til å samarbeide på tvers av avdelinger og samtidig opprettholde svært ressurskrevende drift.

Ved å bygge nye barnehage i sentrum vil man kunne flytte alle barn og ansatte inn i den nye barnehagen og på den måten unngå at man får konflikter eller utfordringer med samlokalisering i en byggeprosess. En ny 8-avdelingsbarnehage vil dekke kommunens behov for nye plasser i lang tid fremover. Bedre forutsigbarhet og mulighet for langtidsplanlegging vil gi bedre forutsetninger for å ansette og organisere rett, og å utnytte ressursene best mulig.

Åsnes kommune har et ønske om og behov for å spesialisere kompetansen rundt arbeid med barn med særskilte behov. En ny stor barnehage vil ha en større grad av fleksibilitet når det gjelder sammensetting av barnegrupper, skjerming av sårbare barn og en større faggruppe med mulighet for spisskompetanse på enkeltområder. Erfaring viser at det kan være lettere å tiltrekke seg riktig og spesialisert fagkompetanse i et større fagmiljø. God pedagogdekning og tverrfaglighet sikrer bedre kvalitet på barnehage tilbudet og vil gi redusert behov for store kostnadsdrivende vedtak/behov over tid.

Dette er vurderinger som arbeidsgruppa støtter.

8.11 Personalbehov ved ulike alternativene med lønnsutgifter

Det er foretatt en vurdering av bemanningen som må være i de ulike alternativer ut fra gjeldende lover og regelverk. Dette gjelder pedagog- og bemanningsnormer for barnehager. Bemanning i barnehager er hjemlet i følgende lov- og regelverk:

- Lov om barnehager, sist endret i 2023
- Forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjon i barnehager, sist endret i 2023
- Vedtekter for barnehagene i Åsnes, sist endret 2023

Dimensjoneringsunderlag for personal og lønnskostnader kommer frem i konsekvensutredning «Barnehagestruktur Åsnes kommune», vedlegg 6 side 26. Lønnsutgiftene er beregnet ut fra et gjennomsnitt fra lønningene i mars 2024.

8.12 Arbeidsgruppas vurderinger

Mandatet og oppdraget til arbeidsgruppa har vært å utarbeide en oversikt over mulige og anbefalte alternativer for videre barnehagestruktur i kommunen ut ifra kapasitetsbehov, tilgjengelighet, kvalitet og økonomi. Arbeidsgruppa skulle se på tidligere utredninger, og forholde seg til gjeldene føringer både nasjonalt og kommunalt.

Et av formålene med utredningen er å etablere en bærekraftig struktur, som sikrer alle barnehagebarn i Åsnes kommune tilgang til et godt barnehagetilbud. I tillegg er det behov for å tilpasse barnehagedriften slik at det er økonomisk bærekraftig i et langsiktig perspektiv.

Videre er målsettingen å legge frem et faktagrunnlag slik at politisk ledelse kan fatte vedtak som sikrer en forsvarlig og bærekraftig barnehagedrift i tiden fremover.

Arbeidsgruppa ser behovet for en endring i barnehagestruktur. De kommunale barnehagebyggene er krevende i forhold til ressursdimensjonering og effektiv drift, samt at de ikke tilfredsstiller kravene til blant annet universell utforming. Erfaringer arbeidsgruppa har, er at dagens struktur og organisering av barnehagetilbudet blant annet er sårbart ved sykdom og møtevirkosomhet på dagtid. Det gir også utslag i dyrere drift.

I forhold til bosetting er det flest barnehagebarn bosatt i Flisa krets, deretter Sønsterud krets og færrest er det i Jara krets. Arbeidsgruppa vurderer at det fortsatt er behov for barnehager i alle kretser, og at de private barnehagene bidrar til god dekning i grendene.

Arbeidsgruppa er opptatt av innholdet og kvalitet i barnehagene, mer enn beliggenheten. Gruppa er likevel tydelige på at det er behov for en sentrumsnær barnehage, og arbeidsgruppa definerer ikke Bashammeren som sentrumsbarnehage. Myrsnipa er pr i dag sentrumsbarnehagen i Åsnes. Erfaring og søknadstall gjennom flere år viser at det er behov for en barnehage i dette området. Flere familier som er bosatt i sentrum har blant annet behov for barnehage i gåavstand. Når Åsnes barneskole åpner vil mange foreldre kjøre barn til skole og SFO, og dette vil antakelig medføre flere søkere til sentrum.

Det er også ønskelig med nærhet til skog og gode turmuligheter, i tillegg til mulighet for bruk av fasiliteter som basseng, bibliotek og ny barneskole uten å bruke transport.

Dette er også i tråd med FNs bærekraftsmål nummer 13. I tillegg er arbeidsgruppa opptatt av gode arbeidsforhold som godt inneklima, tilrettelagte kontorplasser og gode og fleksible arealer både inne og ute.

Ut ifra arbeidsgruppas mandatet som var å presentere en anbefaling basert på kriteriene kapasitetsbehov, tilgjengelighet, kvalitet og økonomi, ser flertallet i arbeidsgruppa klare fordeler med alternativ 2 fra HRP; *en ny sentrumsnær barnehage*. Rapporten fra HRP viser at dette er det rimeligste og anbefalte alternativet i et langsiktig perspektiv. Arbeidsgruppa ser også fordeler ved å samle ressursene. Dette stiller krav til tilstrekkelig administrasjon, og god organisering i barnehagen. Med denne løsningen får vi samlet god fagkompetanse, det er mindre sårbart og man får utnyttet blant annet spesialpedagogisk kompetanse på en mer hensiktsmessig måte. Det vil også bli et større sosialt og utviklende miljø for både ansatte og barn. Det åpner for større organiseringsfrihet innad i barnehagen, som gir økt potensiale for utvikling hos barna. I tillegg får vi utnyttet ledelsesressursene på en bedre måte.

Ulempene og risikoen ved en stor barnehage i Åsnes, kan være at kommunen kun får en type barnehage og mister mangfoldet i sitt tilbud. I tillegg kan det være sårbart i forhold til organisering og ledelsesressurs, samt at kommunen ikke har et eget tilbud i grendene.

Arbeidsgruppa ser også løsning med to jevnstore barnehager i forhold til demografi, kvalitet, tilgjengelighet og kapasitet. Det positive ved dette alternativet er blant annet at det blir et mer mangfoldig barnehagetilbud, samt at det er en styrke å ha to kommunale barnehager som kan støtte og utvikle hverandre. Ulempen er at dette er et økonomisk dyrere alternativ, og at ressursene til støttesystemet må deles. I tillegg kan det se ut til at dimensjoneringen av barnehagetilbudet i grendene pr i dag, er tilstrekkelig.

Multiconsult har gjort en utregning på bruk av Sønsterud skole, Jara skole og gamle Østsiden skole som barnehage, sammen med enten Myrsnipa eller Bashammeren.

Det mest økonomiske alternativet Multiconsult kom frem til, er å ha fem avdelinger på Sønsterud og tre avdelinger i Bashammeren. Arbeidsgruppa er enig om at det er en mulighet å tenke to jevnstore kommunale barnehager, men basert på søknadstall gjennom flere år og erfaringer må den ene ligge i sentrum. Det betyr enten der Myrsnipa er plassert i dag eller i gangavstand sentrum. Ved bruk av gamle skolelokaler kan man i større grad tenke sambruk med andre tjenester.

9. Sluttord

I de kommunale barnehagene i Åsnes er det behov for totalt 8 avdelinger, med inntil 18 barn over tre år pr avdeling og inntil 12 barn under tre år pr avdeling. Dette forutsetter at de private barnehagene opprettholder samme driftsnivå som i dag. Arbeidsgruppa har sett på ulike alternativ på hvordan organisere disse avdelingene, sammen med HRP og Multiconsult, som også har utarbeidet en økonomisk oversikt over de ulike alternativene.

Forskning viser at det er de mellomstore og store barnehagene som kommer best ut i ulike rapporter som omhandler kvalitet i barnehagen, jf. Kap. 4. Den eksterne rapporten fra HRP er tydelig på at det klart beste alternativet er å bygge en ny 8-avdelingsbarnehage med tanke på økonomi, men også kvalitet.

Det er et mål å gjøre enhetene bedre rustet i forhold til svingninger i markedet, samt ha barnehagebygg som tilfredsstillers dagens krav til barnehagedrift og uten store vedlikeholdsetterslep.

I tillegg viser forskning at større enheter med større fagmiljø er mer attraktive når det gjelder å rekruttere og beholde kompetanse i et fremtidsperspektiv.

Andre fagpersoner tilknyttet barnehage som for eksempel spesialpedagog og helsesykepleier må i dag fordele sin tid på flere små enheter, og dette vil kunne bedres ved å ha færre enheter.

Det å investere i et nybygg vil gi en mer effektiv barnehagedrift med 8 avdelinger, og det vil være lavere kostnader knyttet til dette.

Konklusjonen til arbeidsgruppa er at man kan drifte kvalitativt gode barnehager, uavhengig av om det er en åtteavdelings barnehage eller to fireavdelings barnehager. Dette er med bakgrunn i arbeidsgruppas vurderinger om minimum fire avdelinger for optimal og effektiv drift som er mindre sårbart ved sykdom, og det er enklere å organisere avdelinger i partall.

Åsnes kommune vil ved en reduksjon fra dagens tre kommunale barnehager til totalt en eller to kommunale barnehager, fortsatt ha et bredt barnehagetilbud med god geografisk spredning da kommunen har tre private barnehager som ligger geografisk spredt i kommunens grender.

En endring av barnehagestrukturen vil ikke gjøre alle tilfreds, men som arbeidsgruppe for en fremtidig bærekraftig barnehagestruktur anbefaler vi søkelys på kvalitet og et fremtidsrettet perspektiv.

Kilder

Lov om barnehage
Forskrift om pedagogisk bemanning og dispensasjoner i barnehage
Vedtekter for barnehagene i Åsnes kommune
Lov om folkehelsearbeid
Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger
Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023 – 2027
Folkehelseoversikt for Åsnes 2023 -2027
St.melding 6 Tett på–tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO
Et jevnere utdanningsløp – Rapport fra Kunnskapsdepartementet
Rapporter fra lekeplasskontrollene
SFS 2201
Arbeidsmiljøloven
Forskningsrapporter fra UDIR
IRIS- rapporten: Barnehagenes organisering og strukturelle faktorerers betydning for kvalitet
Forskningsprosjektet Gode barnehager for barn i Norge (GoBan)
FoU- Prosjektet Kultur for læring
Barnekonvensjonen
Grunnloven
Statistisk sentralbyrå
Tilstandsrapporter bygg
Konsekvensutredningen «Barnehageutredningen i Åsnes kommune»
Konsekvensutredning med underliggende tilstandsvurderinger
Regjeringen strategi for barnehagene «Barnehagen for en ny tid»
Utredningen fra 2020 «Fremtidens barnehage og skole»
Egne kilder i Åsnes kommune